

Afrika Gündemi

AFRİKA ÇALIŞMALARI ARAŞTIRMA ve UYGULAMA MERKEZİ

[Afrika Gündemi, Ankara Üniversitesi Afrika Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi tarafından,
Afrika kıtasındaki güncel gelişmeleri derlemek amacıyla aylık olarak yayınlanır.]

Genel Yayın Yönetmeni

Prof. Dr. Melek FIRAT

Yayın İdare Kurulu

Günsu USANMAZ

Çağrı KÖSE

Özgecan ŞAHİN

Gülistan ALPASLAN

Müge DALAR

Ekin DEMİR

Yazışma Adresi

Ankara Üniversitesi

AFRİKA ÇALIŞMALARI ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ

Kuleli Sokak No:42 Gaziosmanpaşa / ANKARA

Telefon

0(312) 448 05 21

Faks

0(312) 448 05 89

İnternet Adresi

www.acaum.org

E-Posta

africa@ankara.edu.tr

SİYASET

- Libya’da İç Savaş Tehlikesi Yaşanıyor
- Mısır’da Hüsnü Mübarek Devrildi
- Tunus’taki Olaylar Şubat Ayında da Yatışmadı ve Başbakan İstifa Etti
- Cezayir’de Halkla Hükümet Arasında Çıkan Olaylar Sürüyor
- Fas’tada Halk Sokaklarda Protesto Gösterileri Düzenlemeye Başladı
- Çad’da Parlamento Seçimlerini Idriss Deby’nın Partisi Kazandı
- Uganda Başkanlık Seçimlerini Museveni Kazandı
- Fildişi Sahilleri’nde Sular Durulmuyor
- Zimbabwe’de İktidara Yönelik Tehditler Kontrol Altında Tutulmaya Çalışılıyor
- Svaziland’da Değişim Talepleri Yükseliyor: “Biz De Yapabiliriz!”
- Senegal’in Casamance Bölgesinde Gerginlik Artıyor
- Orta Afrika Cumhuriyeti’nde Başkanlık ve Parlamento Seçimleri Tamamlandı
- Sudan Devlet Başkanı Ömer El Beşir’in Seçimlerde Tekrar Aday Olmayacağı
- Somali Geçiş Hükümeti Tartışılmaya Devam Ediyor
- Çin Dışişleri Bakanı Zimbabwe’ye Resmi Ziyarete Bulundu
- Sierra Leone Devlet Başkanı Belçika’yı Ziyaret Etti
- Nijerya’da Başkan Jonathan’ın Seçim Mitinginde İzdiham Çıktı
- Demokratik Kongo Cumhuriyeti’nde Darbe Girişimi Bastırıldı
- Mali’de 11. Uluslararası Bamako Forumu Gerçekleştirildi
- Dakar 11. Dünya Sosyal Forumuna Ev Sahipliği Yaptı
- Madagaskar’ın Eski Devlet Başkanının Ülkeye Dönüşü Engellendi
- Nijer’de Başkanlık Seçimleri İkinci Tura Kaldı
- Senegal ile Kazakistan Arasında Dostluk ve İşbirliği Anlaşması İmzalandı
- Tanzanya’nın Dar Es Salaam Kentindeki Patlamada 20 Kişi Öldü

EKONOMİ

- Kuzey Afrikadaki Kaos Dünya Ekonomilerini Rahatsız Ediyor
- Doğu Afrika Topluluğu ile Dünya Bankası Arasında 16 Milyon Dolarlık Kredi
- Kenya - Çin Ticareti 2010 Yılında 1.8 Milyar Dolara Ulaştı
- Ruanda’da Kahve Gelirleri Artmaya Devam Ediyor
- Angola’da Özel Yatırım 3 Milyar Dolara Ulaştı
- Japonya Gana’ya 4,1 Milyon Dolar Verdi
- Angola ve Gine Teknik İşbirliği Anlaşması İmzaladı
- IMF’den Nijerya’ya Olumlu Not
- İran İle Nijerya Arasında Kredi Krizi
- Burkina Faso Biyoyakıt Üretimi Projesi Son Aşamasında
- İranlı İş Adamı Heyeti Zimbabwe’yi Ziyaret Etti
- Nijer’de Sağlık Sektörü 72 Saat Grev Yaptı
- Kentsel Tarım Yenilemeleri Sahra Altı’ndaki Şehirleri Besliyor

İNSAN HAKLARI

- Etiyopya’da Etnik Temelli Yönetime Son Verildi
- Afrikalı Savaş Lordlarının Yargılamaları Sürüyor
- Moritanya Aktivist Affedildi
- Demokratik Kongo Cumhuriyeti’ndeki Cinsel Şiddet Olaylarından Sorumlu

ÇEVRE-SAĞLIK

- Kenya ve Somali’de İnsani Kriz Alarmı Verildi
- Afrika’da Çocuk Felciyle Mücadele Sürüyor

KÜLTÜR-SANAT

- Moritanya Antik Kentleri Kurtarma Kararı Aldı
- Mali’de Birinci Uluslararası Soninke Festivali Düzenlendi

TÜRKİYE-AFRİKA İLİŞKİLERİ

- Nijerya Devlet Başkanı Jonathan Ankara’ya Ziyaret Gerçekleştirdi
- Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Kenya Ulusal Meclis Başkanı Kenneth Marandeyi Kabul etti
- Somali Tezkeresi Uzatıldı
- Devlet Bakanı Faruk Çelik Darfur’da Hastane Temeli Attı
- Türkiye- Kenya Ticari İlişkilerine Dair Önemli Açıklamalar Yapıldı
- Hamidiye Suyu Afrika’da

SPOR

- 2011 Afrika Uluslar Şampiyonası
- Somali’nin Yıldız Futbolcusu Vefat Etti

YORUM

- Mısır’da Sokak Siyaseti, Özge Özkoç
- Avrupa Birliği-Afrika İlişkileri, Özgecan Şahin

AÇAUM FAALİYETLERİ

- A.Ü. Afrika Çalışmaları Dergisi Yayın Hayatına Başlıyor

SİYASET

LİBYA'DA İÇ SAVAŞ TEHLİKESİ YAŞANIYOR

Tunus ve Mısır'da senelerdir yönetimde bulunan liderlerin ardı adına devrilmesiyle, otoriter yönetimlerin baskısı altında yaşayan Orta Doğu ve Afrika'daki diğer halklar da kendi liderlerine karşı çeşitli protesto gösterileri düzenlemeye başladı. Bu bağlamda Libya'da da geçen ay görece cılız başlayan hareketler, Şubat ayı içerisinde büyüyerek bir iç savaş çıkması ihtimalini gündeme getirdi. Bu ihtimalin gündeme gelmesinde, ülkeyi 1969'dan beri neredeyse tek başına yöneten Albay Muammer Kaddafi'nin kendisini destekleyen halkı protestoculara karşı sokağa çağırmasının ve gösterileri engellemek için aşırı ve sert önlemler almasının etkisi büyük oldu.

Mısır lideri Hüsnü Mübarek'in devrilmesinden sonra umutlanan Libya'daki muhalif kesim, ülkenin ikinci büyük kenti olan ve Kaddafi karşıtlarının önemli bir çoğunluğu elinde bulundurduğu Bingazi'de 17 Şubat'ta büyük bir protesto gösterisi düzenlemek üzere Facebook üzerinden harekete geçti. Söz konusu gösteri, Şubat 2006'da Danimarkalı bir karikatüristin İslamı ve peygamberini küçük düşürdüğü iddia edilen bir karikatürünü protesto etmek için yapılan gösteriye gönderme yapılarak "Öfke Günü" olarak adlandırıldı. Bu organizasyondan haberdar olan hükümet, önlem olarak çeşitli insan hakları eylemcilerini tutuklamaya başladıysa da gösterinin yapılmasını engelleyemedi ve polisin sivil göstericilere ateş açmasına izin verdi. İnsan Hakları İzleme Grubu tarafından en az 14 kişinin öldüğü ve 100'ün üzerinde yaralı olduğu açıklandı. Ayrıca protesto günü ülkede ulusal tatil ilan edildi ve Trablus'un merkezinde bulunan Yeşil Meydan'da rejimi destekleme amacıyla hükümet tarafından büyük bir miting düzenlendi. Ayrıca devlet televizyonu Trablus, Sirte ve Bingazi gibi büyük şehirlerde Kaddafi yanlılarının gösteri yaptığına dair bazı görüntüler yayınladı. Hükümetin protestoları duyurmamak için harcadığı tüm çabalara karşın, bölgedeki yabancı gazeteci, gözlemci ve sıradan vatandaşlar ülkenin dört bir yanında büyük isyan ve çatışmalar başladığını, Kaddafi karşıtı hareketlerin Bingazi'den Trablus ve Sirte gibi önemli şehirlere yayıldığını, her yerden silah ve bomba sesleri geldiğini, yabancıların sahip olduğu fabrika ve şantiyelere de saldırıldığını bildirdiler. Ülkedeki genel düzensizlik sonucu hapishanelerden toplu kaçışlar ve isyanlar başladığı da gelen haberler arasında yer aldı. İlk gün 14 olan ölü sayısı, ikinci gün sadece Bingazi'de 200'e çıkarken yaralıların da binden fazla olduğu hastane yetkililerince açıklandı. Ölü ve yaralı sayısının inanılmaz bir hızla artmasında güvenlik kuvvetlerinin sivil halka ateş etmesinin etkili olduğu vurgulandı.

Libya'da gösterilere kadınlar da yoğun biçimde katıldı.

Hükümet hem gösterileri engellemek hem de ülkede olup bitenin dünyaya ulaşmasını önlemek için, tıpkı Tunus ve Mısır'da olduğu gibi, internet erişimini ülke çapında kesti.

Ancak bu önlem gösterileri sona erdirmeye yetmedi. Bir kere sokağa çıkan halk geceleri de dâhil olmak üzere sokakta kalmaya devam etti. Göstericiler, eğer evlerine dönerlerse Kaddafi tarafından tek tek bulunup öldürüleceklerini ve bu noktadan sonra zaten kaybedecek bir şeyleri olmadığı için direnmeye devam edeceklerini açıkladılar. 22 Şubat'ta Bingazi'nin muhaliflerin eline geçtiği, Kaddafi'nin ise ülkeden kaçmış ve Malta ya da Venezuela'ya sığınmış olabileceği yolunda söylentiler tüm dünya kamuoyunda hızla yayıldı. Bu haberler üzerine ülkede olduğunu göstermek üzere Kaddafi Trablus'ta yıkık bir binanın önünde kısa bir açıklama yaptı ve yandaşlarına sokağa çıkarak devrimi

ve ülkeyi korumaları çağrısında bulundu. Muhaliflerin dış güçler tarafından yönlendirildiğini, gençlerin bu işe alet edildiğini ve eğer evlerine dönmezlerse büyük çatışmalar yaşanacağını, hatta Libya'nın Sudan'a benzeyeceğini söyleyen, ayrıca muhaliflere tehditlerde ve ağır hakaretlerde bulunan Kaddafi, ülkeden ayrılmayacağını, gerekirse savaşarak öleceğini de özellikle vurguladı. Bu açıklama üzerine Libya sokakları daha da karıştı. Muhaliflerle sadece güvenlik güçleri arasında değil, rejim yanlıları arasında da ülke çapında kanlı çatışmalar yaşanırken, hükümetin muhalifler üzerine uçaklardan açılan ateşle saldırdığı, hatta bir pilotun emri yerine getirmemek için uçağıyla yere çarparak intihar ettiği haberi dünya kamuoyuna yayıldı. Hükümet, ısrarla ve şiddetle bu haberleri yalanladı; başta El Cezire olmak üzere yabancı basın ve devletlerin Libya'daki durumu olduğundan daha kötü göstermek için bu haberleri uydurduklarını savundu.

Bu süreçte Libya'da bulunan pek çok yabancı ülkeden ayrılmak için çeşitli yollara başvurdu. Ülkeden ayrılmak isteyenler havaalanları ve limanlarda mahşeri kalabalıklar meydana getirdi ve vasıta bulabilmek için bekleme süresi yaklaşık iki günü bulmaya başladı. Pek çok ülke gibi Türkiye de vatandaşlarını ülkeden tahliye edebilmek için uçaklar ve gemiler gönderdi. Yardım malzemesi yüklü gemiler Marmaris'ten hareket ettiler ve Libya'da bu malzemeleri boşaltıp vatandaşları almak suretiyle tahliye işleminin en önemli ayağı oldular. Libya'da 25.000 kadar Türk vatandaşı bulunduğu ve ay sonu itibarıyla bunların 20.000'inin tahliye edildiği açıklandı. Türkiye'nin hızla vatandaşlarını tahliye etmesindeki en önemli sebeplerden biri, Türkiyeli işadamlarının sahibi olduğu şantiyelere ciddi baskınlar yapılması ve bu saldırılar sırasında Türk vatandaşı genç bir işçinin vurulması, bir diğeri de kalp krizinden yaşamını yitirmesi oldu. Her iki cenaze de özel uçakla ülkeye getirilerek ailelerine teslim edildi.

Ülkeden kaçmak isteyen Libya halkı da Tunus ve Mısır sınırına yığıldı. Özellikle Mısır sınırına yığılan halkın büyük bölümünün Kıptilerden oluştuğu gelen haberler arasında. Nitekim olayların Bingazi'de başlamasında, bu kentte yoğun Kıpti nüfusun bulunmasının etkili olduğu yorumları yapılıyor. Bu sebeple hem Mısır hem de Tunus, Libya sınırlarına büyük askeri ve lojistik yığınak yapmaya başladı.

Libya'da yaşananlar uluslararası kamuoyunca yakından izleniyor. Başlangıçta daha genel ve çekingen ifadelerle sivilere şiddet uygulanmasını kınayan açıklamalar yapan Avrupa Birliği, Avrupa ülkeleri, ABD ve BM, olayların

şiddeti arttıkça daha sert açıklamalar yapmaya başladılar. Büyük güçlerin olaylar karşısında başlangıçtaki duraksaması, Libya ve lideri Kaddafi ile olan ilişkilerinin sorgulanmasına yol açtı. Avrupa'nın en büyük enerji sağlayıcılarından biri olan ve Batı için hem Mısır hem de Tunus'tan daha kritik bir konuma sahip bulunan Libya, son birkaç senedir kaçak göçün önlenmesi konusunda AB ile yakın işbirliğine girmiş ve 1990'larda son derece kötü olan ilişkileri düzeltmişti. Yeni bulunan maden ve petrol yataklarının işletilmesinde, sanayi ve imar hamlelerinin hayata geçirilmesinde tüm devletlere pay dağıtarak ekonomik ve siyasal bir itibar oluşturmaya da çalışıyordu. Ailesinin ve kendisinin servetinin bulunduğu ülkelere karşı bu büyük serveti koz olarak kullanmaya alışkın olan Kaddafi, gelen tepkilerin artması üzerine, bir yandan sınır kapılarını açarak Avrupa'yı büyük bir göç akınına uğratmakla tehdit ederken, diğer yandan protestoların arkasında aşırı dinciler ve El Kaide olduğunu iddia ederek ABD'nin desteğini sağlamaya çalıştı.

Seyfulislam Kaddafi

Kaddafi ailesi, ısrarla yaşananların yabancı medya kuruluşları tarafından abartıldığını, aslında ülkede büyük bir muhalefet hareketinin bulunmadığını, birkaç uyuşturucu verilmiş genci kullanan isyancı bir azınlık olduğunu söylemeye devam etti. Türkiye'den savaş muhabirliği de yapan Cüneyt Özdemir'le başlamak üzere dünya medyasının temsilcilerini ülkeye davet ederek, denetimi ellerinde tuttuklarını dünya kamuoyuna göstermek için bir halkla ilişkiler kampanyası başlattılar.

Kampanyanın başında ise Muammer Kaddafi'nin mimar oğlu Seyfulislam Kaddafi bulunuyordu. Çeşitli ülkelerin önde gelen medya kuruluşlarını davet ederek ülkedeki durumun iç yüzünü göstermek isteyen Kaddafi ailesi yine de dünya kamuoyu desteğini almayı başaramadı. Muhaliflerin özellikle doğu bölgelerdeki pek çok kentte kontrolü ele geçirmesi ve kendi yönetimlerini kurmaları, buna karşılık güvenlik güçlerinin sivil halka neredeyse katliama varan şiddet uygulamalarını sürdürmesiyle krizin tırmanması, Batılı devletlerin Kaddafi'nin devrilmesi için harekete geçmelerinde önemli bir koz oldu. Ayrıca Kaddafi'ye bağlı Çadlı milislerin muhaliflere ve halka saldırması ve ülkede iç savaş benzeri bir durumun yaşanmakta olması da pek çok tepkiye yol açtı. AB Dışişleri Yüksek Temsilcisi Catherine Ashton, konuyu BM İnsan Hakları Konseyi'ne taşıyacaklarını, ayrıca AB'nin muhaliflerin bastırılmasına yardımcı olacak maddeler için ambargo da dâhil olmak üzere çeşitli yaptırımları uygulamaya koyabileceğini açıkladı. Uluslararası Ceza Mahkemesi de Libya'daki olayların incelenmesi ve daha sonra suçluların yargılanmasını sağlayabilmek için bir komisyon oluşturdu. Kaddafi'nin halka saldırmasının engellenmesi için hava sahasının kapatılmasını öneren İngiltere Başbakanı Cameron, yaptığı açıklamada, önceki Başbakan Tony Blair ve kabinesi tarafından Libya ile imzalanmış olan askeri donanım ve uzmanlık sağlama antlaşmasının da feshedildiği bildirdi. Bu antlaşma feshedilene kadar kamuoyuna açıklanmamıştı. Almanya Dışişleri Bakanı ise, Libya'nın tüm ödemelerini 60 gün için durdurarak hükümetin fonlarını kesmeyi önerdi. İngiltere ve ABD, Kaddafi'nin istifasını isterken bir yandan da NATO'nun duruma müdahale etmesi için uzlaşma arayışları içine girdiler. Nitekim NATO müdahalesi henüz fikir düzeyinde tartışma aşamasındayken ABD Kızıldeniz'de bulunan gemi ve denizaltılarını Akdeniz'e doğru harekete geçirdi.

Batılı devletlerin olayların başlangıcındaki belirsiz ve çekingen tutumlarından, bir anda silahlı müdahale de dâhil olmak üzere harekete geçmeyi düşünmeye başlamalarına giden süreçte en önemli nedenlerden biri, muhaliflerin petrol kuyularının ve boru hatlarının olduğu bölgeleri ele geçirmeleri ve çatışmaların bu bölgelerde yoğunlaşması. Bu durum sadece Avrupa'nın enerji ihtiyacını tehdit etmekle kalmıyor, tüm dünya petrol ve finans piyasasının krize girmesi ihtimalini de ortaya çıkartıyor. Dolayısıyla özellikle ABD bölgesindeki petrol arzının güvenliğinin yanı sıra kontrolünün de sağlanacağı bir müdahaleden yana tavır benimsiyor. Ayrıca tıpkı 2000'lerin başından itibaren Ortadoğu, Afganistan ve Kuzey Afrika'ya yapılan diğer müdahaleler gibi Libya'ya da müdahale edilmesi, varlığı uzun yıllar tartışılmayacak yeni üsler edinilecek olan bölgenin küresel sisteme eklemelenmesi ve mevcut doğal ve insan gücü zenginliklerinin kontrol edilmesi gibi pek çok imkânını da beraberinde getirecektir.

[BAŞA DÖN](#)

MISIR'DA HÜSNÜ MÜBAREK DEVRİLDİ

Mısır'da Ocak ayında Devlet Başkanı Hüsnü Mübarek ve rejime karşı başlayan gösteriler Şubat ayı başında da tüm şiddetiyle sürdü. 1 Şubat'tan itibaren bir milyondan fazla kişinin katıldığı tarihinin en büyük gösterileri düzenlenmeye başladı. Hüsnü Mübarek televizyona çıkarak istifa etmeyeceğini ancak önümüzdeki seçimlerde tekrar aday olmayacağını, halkın reform talebini anladıklarını ifade eden bir açıklama daha yaptı. Bunun üzerine halk, 4 Şubat cuma günü Hüsnü Mübarek için "Ayrılma Günü" adını verdikleri bir ila iki milyon arası insanın toplandığı büyük bir gösteri düzenledi. Tüm bu gösteriler sırasında ordu mensupları ve tanklar meydanın içinde ve etrafında konuşlanıp, muhaliflerle Mübarek yanlıları arasında yaşanacak bir çatışmayı önlemek için hazır beklemeye devam etti. 4 Şubat'taki bu büyük gösterinin ardından Hüsnü Mübarek'in oğlu Cemal Mübarek'in de içlerinde bulunduğu bir grup, iktidar partisinin yönetim kadrosundan istifa ettiğini açıkladıysa da bu gelişme halkı sakinleştirmeye yetmedi. Hükümet ise çalışanlara %15 zam yaparak sokak gösterilerini durdurmaya çalıştı. Ancak Tahrir Meydanı'nı dolduran büyük halk kitleleri Hüsnü Mübarek ve yönetim istifa etmeden evlerine geri dönmeyeceklerini ısrarla ifade etmeye devam ettiler.

Olayların başlamasından sonra Hüsnü Mübarek'in Başkan Yardımcısı olarak atadığı eski istihbarat şefi Ömer Süleyman, bir yandan Müslüman Kardeşler'in de içinde bulunduğu muhaliflerle resmi görüşmelere başlarken diğer yandan göstericilere daha fazla tahammül gösterilmeyeceğini ve Hüsnü Mübarek'in de istifa etmeyeceğini açıkladı. 9 Şubat'ta ülkeye dönen muhaliflerin gösterilere katılması ve sendikaların da sokağa inme kararı alması ile Tahrir Meydanı'na yeni bir hareketlilik geldi. Tüm ülkede toplu grev başladı. 10 Şubat itibarıyla hem Tahrir Meydanı'nda hem de dünya kamuoyunda Hüsnü Mübarek'in istifa edeceğine dair beklenti en yüksek noktasına ulaştı.

Bu beklentinin artmasında ABD İstihbaratı'nın Mübarek'in istifa etmek üzere olduğu yönündeki açıklamasının da etkisi büyük oldu. Ancak Hüsnü Mübarek yine bir televizyon açıklaması yaparak beklentileri boşa çıkardı ve yetkilerinin büyük kısmını yardımcısına devrettiğini açıklamakla yetindi. Bu durum Tahrir Meydanı'nı dolduran halkta büyük bir hayal kırıklığı ve öfke yarattı; göstericilerin bir kısmı Kahire sokaklarına dağılarak başkanlık sarayına doğru yürümek istedi. Muhalifleri yönlendiren bir lider ya da politik birim olmamasına rağmen hareket kontrolünü yitirmedi; barışçı ve Tahrir Meydanı odaklı bir direniş gösterilmekle yetinilmesi yönünde bir irade ortaya kondu.

11 Şubat'ta halktan ve dünya kamuoyundan gelen baskılara daha fazla dayanamayan Hüsnü Mübarek'in istifası, Ömer Süleyman tarafından açıklandı. Açıklamanın yapılmasından önce Türkiye'deki Milli Güvenlik Kurulu benzeri bir kurum olan Silahlı Kuvvetler Yüksek Konseyi (SKYK) Hüsnü Mübarek'in katılmadığı dört saat süren bir toplantı yaptı. Mübarek'in istifasından sonra da yönetimi ordunun devraldığı bildirildi. 12 Şubat itibarıyla yapılan ilk açıklamada önceki rejim döneminde imzalanmış olan tüm uluslararası antlaşmalara sadık kalınacağı ifade edildi. Böylece Mısır'ın İsrail ile yapmış olduğu barışa sadık

kalacağı mesajı verildi. Yapılan açıklamada ayrıca sivil yönetime barışçıl bir geçiş sağlanması için çalışılacağı ve halkın artık sokakları boşaltması gerektiği vurgulandı. Ancak geçiş için herhangi bir zaman çizelgesi ya da sınırlaması sunulmadığı da dikkat çekti. SKYK, yeni bir hükümet kurulana kadar mevcut hükümetin görevde kalacağını bildirirken göstericilerin en önemli taleplerinden birini karşılayarak meclisi feshedip anayasayı askıya aldı. Halk ise, bir yandan aşırı sevinç gösterileri ile Hüsnü Mübarek'in istifasını kutlarken diğer yandan Tahrir Meydanı'nı boşaltmak ve temizlemek için çalışmalarına başladı. Ancak birkaç bin gösterici sürecin demokratikleşme yönünde ilerlediğine ikna olana kadar gösterileri sürdürmekte ısrar edince, askerler kalabalığı dağıttı ve meydanı trafiğe açtı.

Tüm bu gelişmelere rağmen Tahrir Meydanı'nın boşalmış olması Mısır'da hayatın tamamen normale döndüğü anlamına gelmedi. Zira polisler, sağlık çalışanları ve kamu çalışanları grevlere ve gösterilere devam etti. Mevcut hükümetin görevde kalacağı açıklanmış olmasına rağmen, ayın 22'sinde Başbakan Ahmet Şefik'in başında olduğu yeni bir hükümet oluşturuldu ve SKYK önünde yemin ederek göreve başladı. Önemli bakanlıklara eski hükümet üyelerinin getirildiği gözlenirken, Waft Partisi'nden ve Baradey koalisyonundan bazı isimler de muhalefeti temsilen yeni hükümette yer aldılar. Müslüman Kardeşler ise bir açıklama yaparak, hükümete bakan yollamaları için davet almadıklarını, dolayısıyla yeni hükümeti tanımadıklarını bildirdi.

Hüsain Tantavi

Mısır'da bir yandan sevinç bir yandan da endişe dolu bir sürece girilmiş oldu. Anayasanın askıya alınması, meclisin feshi ve Mübarek'in istifası temel talepleri oluşturuyordu ve bu talepler gerçekleştiği için Mısır halkı sevinçli ve gururlu. Fakat bu talepler aslında sistemi düzeltecek reformların gerçekleşmesi, gelir dağılımındaki dengesizliğin giderilmesi ve daha demokratik ve özgür bir toplum yaratılması hedefleri için birer araçtı. Yeni kurulan düzende bu hedeflere ulaşılmasını sağlayacak adımların atılıp

atılamayacağı sorusunun cevabı ise henüz kesin olmadığı için, tüm bu direniş ve kayıpların boşa gitmesi olasılığı halkın endişe duymasına yol açıyor. Nitekim şu anda SKYK'nın başkanı olması sebebiyle Devlet Başkanı sıfatını taşıyan Hüseyin Tantavi, 20 yıldır Mübarek'in Savunma Bakanlığı görevini yürüten bir isim ve pek de reform yanlısı olmadığı herkes tarafından biliniyor. Askerler genel olarak halk tarafından sevilip destekleniyor ancak halkın tümünün tam desteğini aldığı da söylenemez. Ülkedeki sivil-asker ilişkisi Batılı tanımlamalarla çok kolay anlaşılmasa da ordunun ekonomideki hâkimiyeti endişeleri arttırıyor. Yüksek rütbeli komutanların tümü aynı zamanda çok büyük şirketlerin CEO'su konumunda bulunuyorlar çünkü ülkenin en büyük gıda, çimento, benzin, inşaat fabrikaları orduya bağlı. Bu üretim gücüyle ekonominin en az %15'lik kısmı doğrudan ordunun elinde bulunuyor. Ayrıca ülkenin en değerli arazileri olan kamu arazileri de orduya ait. Bazı Mısırlı ekonomi uzmanlarının iddialarına göre, askerler gösteriler sırasındaki tutumlarıyla, ordunun ekonomideki bu hâkim konumunu kırmak için reformlar yapmayı planlayan Cemal Mübarek'i saf dışı bırakmayı başardıkları gibi, ülke yönetimindeki ve ekonomisindeki konumlarını da koruyabildiler.

Tüm bu belirsizliklere rağmen Mısır'da hayatı normale döndürme çabaları sürüyor. Asayiş sağlanmış gibi görünürken, borsa, banka ve pazarlar yeniden açıldı. 500 civarında siyasi tutuklu serbest bırakıldı. Polis ve hapishane yönetimlerinde yenilenmeye gidiliyor. Yeni siyasi partilerin kurulma çalışmaları sürüyor. Müslüman Kardeşler "Özgürlük ve Adalet" adıyla partileşme kararı alırken, siyasi yelpazenin merkezinde bulunduğunu açıklayan El-Vasat Partisi kuruluş izni aldı. Yeni anayasa yapılması için bir komisyon oluşturuldu ve başkanlığına Mısır'ın eski yargıçlarından Tarık El-Beşri getirildi. Eski Ezher Şeyhi Selim El Beşri'nin torunu olan Tarık El Beşri, toplumda çeşitli kesimlerin takdirini kazanmış bir isim olarak biliniyor. Nitekim mensubu olmamasına rağmen Müslüman Kardeşler tarafından geçiş dönemi için devlet başkanlığına adı önerildi ki bu da yapılacak seçimde devlet başkanı olması ihtimalini güçlendiriyor çünkü ordu yapılacak seçimler için bir aday önermeyeceğini açıkladı. Komisyonun yeni anayasada yargı kararı olmadan kişilerin tutuklanmasına imkân veren, parti kurmak için iktidar partisinden izin almayı gerektiren, cumhurbaşkanlığına aday olmayı zorlaştıran, seçimlerin yargı denetimine tabi olmasını yasaklayan, cumhurbaşkanlığına seçim için süre sınırı koymayan maddeleri değiştireceği düşünülüyor. Mart ayı içinde yeni anayasa için referandum yapılması planlanıyor.

Hala ülkede olduğu bildirilen Hüsnü Mübarek'in Mısır Bankası'ndaki tüm malvarlığı donduruldu. Hem kendisine hem de ailesine seyahat yasağı konuldu. Dışişleri Bakanı'nın Mübarek'in yurt dışındaki malvarlıklarının dondurulması için temaslara başladığı da gelen haberler arasında. Sürecin Mübarek'in yargılanmasına kadar gidebileceği öngörülüyor.

Bu süreçte gösterilerin Tahrir Meydanı ile sınırlı kalmadığını, hem Kahire'nin içinde hem de İskenderiye ve Süveyş gibi Mısır'ın diğer büyük şehirlerinde çatışmaların, grev ve eylemlerin devam ettiğini hatırlatmakta fayda var. Olaylar sırasında 400 ila 500 kişinin öldüğü ve binlerce yaralı olduğu açıklandı. Şubat sonu itibarıyla sokak eylemleri durulmuş görünse de Mübarek sonrası yeni dönemin Mısır'a ne getireceğini kestirmek henüz güç görünüyor.

[BAŞA DÖN](#)

TUNUS'TAKİ OLAYLAR ŞUBAT AYINDA DA YATIŞMADI VE BAŞBAKAN İSTİFA ETTİ

Tunus'ta geçen ay Zeynel Abidin Bin Ali'nin halk isyanı sonucu devrilmesinin ardından yeni kurulan hükümetin Başbakanı Muhammed Ganuççi, Şubat ayı boyunca süren ve kendisinin istifasını isteyen eylemler sonucunda görevinden ayrıldı. Bin Ali'nin gitmesine rağmen partisinin yönetimdeki ağırlığının sürdüğüne inanan Tunus halkının hükümet karşıtı eylemleri ve polisle halk arasında yaşanan çatışmalar Şubat ayı boyunca sürdü. Ganuççi'nin bir parti mensubu değil teknokrat olmasına rağmen halkın bu kadar tepkisini çekmesinin sebebi olarak devrik lider Bin Ali ile yıllar süren yakın ilişkisi gösteriliyor. Bir devrim yaptığına ve

Beji Caid-Essebsi

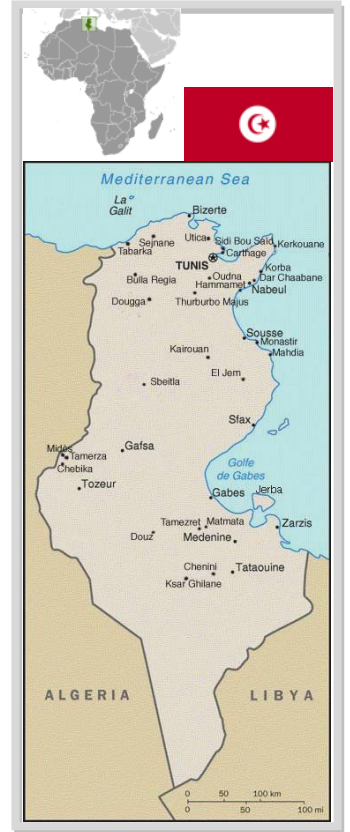
bu devrimin başarıya ulaşabilmesi için direnişin sürdürülmesi gerektiğine inanan Tunus halkının taleplerini daha hızlı karşılayabilmek için çeşitli ve riskli yollar da deniyor. Senato ay başında bir karar çıkararak Tunus'un geçici Başkanı Foued Mebazaa'ya yetkilerini genişletme ve Bin Ali'nin partisinin hâkimiyetinde olan parlamentoyu saf dışı bırakma imkânı verdi. Mebazaa, Ganuççi'nin istifasının ardından, Beji Caid-Essebsi'yi yeni başbakan olarak atarken halkı da artık sakinleşmeye davet etti. Ancak Ganuççi'nin ardından geçici hükümet üyesi iki bakanın daha istifa etmesi, Tunus'taki siyasi karışıklığın bir süre daha devam edeceğini gösteriyor.

Muhammed Ganuççi

Şubat başında İngiliz Dışişleri Bakanı Hague'nin ülkeyi ziyaret ederek Ganuççi'ye verdiği destek ve ardından hem İngiltere'nin hem de AB'nin Tunus'un toparlanması ve kalkınmaya başlaması için yardım planları hazırlaması da protestocuların sokaklardan çekilmesi için yeterli olmadı. Tunus'taki olayların Bin Ali'nin

ülkeden kaçması ile yatışması beklenirken tam tersi yönde gelişmelerin yaşanması halkın tek isteğinin basit bir yönetim değişikliği değil, köklü reformlar olduğunu gösterdi. Tunuslular eski sömürgeci Fransa'ya da tepkili görünüyor. Fransa'nın Bin Ali'yi yıllarca desteklemesi bir yana, yeni atadığı büyükelçinin gazetecilere hakaret etmesi ve kibirli bir üslubunun olması, büyükelçinin ülkeden ayrılmasını isteyen başka gösteriler düzenlemesine yol açtı. Büyükelçi daha sonra özür dilemek için televizyona çıktı ancak tepkileri yatıştırabilecek mi henüz bilinmiyor. Bu arada Tunus olayları Fransa'da bir bakan değişikliğine de yol açtı. Çeşitli skandallarla zaten imajı sarsılan Sarkozy, Bin Ali ailesiyle aşırı yakın olan, olaylar çıkmadan önce güvenlik güçlerine yüksek miktarda biber gazı temin edilmesini sağlayan ve hatta Fransa'nın toplumsal olayları bastırmadaki uzmanlığından Tunus'un da yararlanması teklifinde bulunan Dışişleri Bakanı Michele Alliao-Marie'yi görevden aldı. Bakanın ve büyükelçinin halk nezdinde yarattıkları tepkiler üzerine Fransa, ekonomi bakanını Tunus'a göndererek yardım sözü verdi; ilişkileri tamir etmeye

çalıştı. Brüksel ise, Tunus'taki durumun bir an önce düzene kavuşması için çabalarını sürdüreceği gibi görünüyor, çünkü Kuzey Afrika'daki huzursuzluk doğrudan AB'yi de etkiliyor. Örneğin son olarak İtalya Tunus'tan gelen binlerce mülteci ile baş edebilmek için Avrupa Komisyonu'ndan 85 milyon pound yardım talep etti. Bu talep yapıldığında henüz Mısır, Libya ve Cezayir'den kaçanlar İtalya'ya ulaşmamıştı.

Ülkede gösterilerin ve huzursuzluğun sürmesinin bir diğer nedeni de kurulacak yeni düzenin laik temeller üzerine oturtulmasının talep edilmesi. Bin Ali'nin devrilmesinden sonra ülkeye gelen ve aktif olmaya çalışan aşırı İslamcı liderler ve hareketler de halk tarafından istenmiyor. Ay başında yaşanan Polonyalı bir rahibin öldürülmesi, Musevilere yönelik sözlü saldırıların yaygınlaşması ve bir genelevin İslamcılar tarafından yakılması olayları üzerine, 19 Şubat'ta Tunus'un ana caddesi Bourgiba'da yine Facebook üzerinden örgütlenen yüzlerce kişi ülkenin laik bir düzene sahip olmasını savunduklarını göstermek üzere toplandı. Göstericiler ellerinde "Laiklik = Hoşgörü ve Özgürlük", "Aşırı Dinci Hareketler Dursun" yazılı pankartlar taşıdılar. Bu gösteriye izin veren ve koruma sağlayan hükümet, aşırı İslamcıların sokaklarda yürüyerek genelevlerin kapatılması için yaptığı gösterinin ardından, Tunus rejiminin ve dünyadaki imajının tehlikede olduğunu düşünmeye başladıklarını açıkladı. Bin Ali döneminde tutuklanan tüm siyasi suçlulara af getiren yasanın 19 Şubat'ta yürürlüğe girmesi de hükümetin işini zorlaştıracakmış gibi görünüyor, çünkü 1990'larda tutuklananların çoğu İslamcı eylemlerde buldukları gerekçesiyle ceza almışlardı.

Bu arada, Bin Ali'nin Suudi Arabistan'da olduğu ve ağır bir kalp krizi sonucu hastaneye kaldırıldığı duyuruldu. Tunus, Bin Ali'nin ülkeye iade edilmesi ve yargılanması gerektiği konusunda ısrarcı bir tutum içinde. Ailenin Tunus'taki 33 üyesi tutuklandı ancak Bin Ali'nin eşinin Montreal'e sığındığı bildirildi. Bin Ali hakkında uluslararası tutuklama emri çıkarılmış olmasına rağmen ölüm döşeğinde olduğu için emrin uygulanması çok düşük bir ihtimal olarak görünüyor. Hükümet bir yandan da Bin Ali'nin dünyanın çeşitli ülkelerine dağılmış servetinin izini bulma çabası içinde. Avrupa ülkeleri gibi Kanada'dan da Bin Ali'nin ve eşinin ailesi Trabelsi'lerin hesaplarının dondurulmasını isteyen Tunus hükümetine, Kanada Dışişleri Bakanı'nın cevaben yaptığı açıklamada, söz konusu gelirlerin yasadışı edinildiği yolunda yeterli kanıt sunulduğu takdirde ailenin varlıklarını dondurmaya hazır oldukları bildirildi.

[BAŞA DÖN](#)

CEZAYİR'DE HALKLA HÜKÜMET ARASINDA ÇIKAN OLAYLAR SÜRÜYOR

Tunus ve Mısır'daki yönetim değişikliklerine yol açan halk protestoları Cezayir'e de sıçramış gibi görünüyor. Aslında geçen ay başlayan protesto hareketleri sonrasında hükümet 3 Şubat'ta 19 yıldır süren olağanüstü hali kaldıracağını açıklamış olmasına rağmen, gösteriler Şubat ayı boyunca şiddetini korumaya devam etti. 12 Şubat'ta, 12 yıldır iktidarda olan Abdülaziz

Abdülaziz Buteflika

Buteflika'ya karşı iktidara göre bin kişinin, muhalefete göre 10 bin kişinin katılımıyla gerçekleştirilen gösterinin ardından hükümet internet erişimini kısıtladı, yüzlerce muhalif de tutuklandı.

Hükümet yaptığı açıklamalarda ısrarla muhaliflerin çok küçük bir grup olduğunu, Cezayir'in Mısır ve Tunus gibi olmayacağını belirtse de gösterileri sonlandırabilmeyi başaramadı. Son 12 yıldır süren sıkıyönetim sebebiyle sokak gösterileri düzenlemenin yasak olduğu Cezayir'de bu ilk gösterinin düzenlenebilmesi bile oldukça önemli bir gelişme olarak değerlendiriliyor. Ülkede gösterilerin yanı sıra grevler de sürüyor. Halk tıpkı Mısır ve Tunus'ta olduğu gibi sadece siyasi reform değil, ekonomik reform da talep ediyor. Cezayir'de de diğer Kuzey Afrika ülkeleri gibi işsizlik ve temel ihtiyaç mallarının fiyatları çok yüksek ve halkın dayanma gücünün ötesine geçmiş durumda.

Cezayir, diğer Kuzey Afrika ülkelerinden farklı olarak, 1988'den beri 200 bin kişinin hayatını kaybettiği iki iç savaş yaşamış bir ülke. 74 yaşındaki Buteflika ise, iç savaşa son vermek amacıyla 1999 yılında ordunun yönetime el koymasından beri devlet başkanlığı görevini yürütüyor. Halkın yeni bir iç savaştan çekinmesinin protestocuların Mısır ve Tunus'taki kadar kararlı olmasını engelleyeceği düşünülüyor. Ayrıca göstericilerin büyük şehirlerde yaşamayan halkın desteğini almakta zorlanacakları yorumu yapılıyor.

22 Şubat'ta yapılan ve yeni tutuklamaların yaşandığı gösterinin ardından 24 Şubat'ta hükümetin olağanüstü hali resmen kaldıran kararı uygulamaya koyması dünya kamuoyundan olumlu tepkiler aldı. ABD Başkanı Barack Obama hükümetin kararını çok olumlu karşıladıklarını ve bu kararla birlikte halkın örgütlenme ve ifade özgürlüğüne kavuşmasını sağlayacak reformların yapılması için imkân doğduğunu belirten bir açıklama yaptı.

[BAŞA DÖN](#)

FAS'TADA HALK SOKAKLARDA PROTESTO GÖSTERİLERİ DÜZENLEMeye BAŞLADI

20 Şubat'ta Fas'ın başkenti Rabat'ta 10.000'den fazla ve ülke çapında da 37.000 kişinin katıldığı "otokrasiye son", "halk anayasal değişiklik istiyor" gibi sloganların hâkim olduğu bir gösteri düzenlendi. Diğer Kuzey Afrika halklarıyla talepleri aynı olan Faslılar, görece geç ve daha az katılımı harekete geçtiler. Polis müdahalesinin çok fazla yaşanmadığı gösteride yine de 100 civarında bina tahrip olurken, 5 kişi de yaşamını yitirdi. Fas bölgesinin en eski krallıklarından biri olmasına rağmen son on senede demokratikleşme yolunda bazı adımlar atmış, seçimlerin gözlemcilerin eşliğinde ve

Kral 6. Muhammed

adil yapılması için çabalar sarf etmişti. Kral 6. Muhammed 1999'da tahta geçtiğinden beri kadın hakları, işkencenin sonlanması gibi konularda büyük bir inisiyatif almış olduğu için halk nezdinde oldukça popüler bir kişilik. Ancak yine de gençler reformların kalıcı bir düzene bağlı olmasını ve kişilerin keyfine göre değişmemesini talep ediyorlar. Gösterilerin devam edeceğini açıklayan muhaliflerin ne kadar başarılı olduğunu önümüzdeki aylar gösterecek.

[BAŞA DÖN](#)

ÇAD'DA PARLAMENTO SEÇİMLERİNİ IDRİSS DEBY'NİN PARTİSİ KAZANDI

Çad'da 2002 yılından bu yana ilk kez gerçekleştirilen parlamento seçimleri 13 Şubat'ta yapıldı. 27 Şubat tarihinde açıklanan sonuçlara göre, Başkan Idriss Deby'nin Vatansaver Selamet Hareketi Partisi (MPS) 188 sandalyeli parlamentoda 133 sandalyenin sahibi oldu. MPS'nin en yakın rakibi Saleh Kebzabo'nun liderliğini yaptığı Demokrasi ve Yenilenmenin Ulusal Birliği Partisi 11 sandalyenin sahibi olarak parlamentodaki en büyük muhalefet grubunu oluşturdu. Ulusal Bağımsız Seçim Komisyonu, 4.8 milyon seçmenin oy verdiği seçimlere 100'den fazla partinin katıldığını ve 16 partinin parlamentoda en az 1 sandalyenin sahip olduğunu açıkladı.

Idriss Deby

1990 yılında askeri darbeye yönetime gelen Idriss Deby'nin partisi 2002 yılında yapılan parlamento seçimlerinde sandalyelerin yaklaşık 3/4'ünü kazanmıştı. Sivil toplum örgütleri ve muhalefet partileri tarafından sonuçlara itiraz edilmişti. 2006 yılında muhalefet partilerinin seçimi boykot etmesi sonucunda Idriss Deby tekrar devlet başkanı olarak seçilmişti. 2007 yılında siyasi istikrarı sağlayamayan Idriss Deby muhalefet ile Avrupa Birliği'nin koruması altında anlaşma imzalayarak demokrasi sürecine girmişti.

[BAŞA DÖN](#)

UGANDA BAŞKANLIK SEÇİMLERİNİ MUSEVENİ KAZANDI

Afrika'da en uzun süre iktidarda kalan liderlerden biri olan Uganda Devlet Başkanı Yoweri Museveni 18 Şubat'ta gerçekleştirilen başkanlık seçimlerinde dördüncü kez zafer kazandı. Seçim Komisyonu'nun 20 Şubat tarihinde açıkladığı sonuçlara göre, Museveni toplam oyların % 68'ini alırken, en yakın rakibi Kizza

Besigye % 26 oy oranı ile Museveni'yi takip etti. Besigye bir açıklama yaparak, seçim sonuçlarının koca bir sıfır olduğunu, sandık başlarında oyların satın alındığını iddia etti ve bu sonuçları reddettiğini söyledi.

[BAŞA DÖN](#)

FİLDİŞİ SAHİLLERİNDE SULAR DURULMUYOR

Fildişi Sahilleri'nde 28 Kasım seçimlerinin ardından çıkan siyasi kriz devam ediyor. Laurent Gbagbo ve Alassane Ouattara taraftarları arasında çıkan çatışmalar ülkede iç savaşın sinyallerini veriyor. BM'nin Şubat ayında yaptığı açıklamada, çatışmalarda ölenlerin sayısı 296 olarak gösterilse de son yaşanan çatışmalardan sonra bu sayının epey yükselmesinden endişeleniliyor.

Yaşanan çatışmalar her zaman olduğu gibi sivilleri etkiliyor. Ülkede siyasi kriz nedeniyle mülteci durumuna düşenlerin sayısı binlerle ifade edilirken, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Duekoue'da yeni bir kamp kurulacağını açıkladı. Ayrıca ülkenin önemli şehri Bouaké'de yaşanan çatışmalar nedeniyle günlerdir elektrik verilemiyor. Yetkililer kuzeydeki tüm şehirlerde benzer sorunların yaşandığına dikkat çekiyorlar.

Diğer taraftan Fildişi Sahilleri'nde yaşanan krize uluslararası çözüm arayışları devam ediyor. Afrika Birliği'nin görevlendirdiği Burkina Faso, Çad, Moritanya, Güney Afrika Cumhuriyeti ve Tanzanya devlet başkanları çözüm arayışı için Şubat sonunda Moritanya'da bir araya geldiler. Liderler yaptıkları açıklamada çalışmalarının mart ayı boyunca da devam edeceğini belirttiler. BM Genel Sekreteri Ban Ki-Moon ise, ülkeye uygulanan silah ambargosuna tüm ülkelerin uyması gerektiğini vurguladı. Ban Ki-Moon'un bu açıklamayı yapmasında Belarus'un Gbagbo taraftarlarına savaş helikopteri gönderildiğine ilişkin haberlerin etkili olduğu düşünülmektedir. Diğer taraftan Laurent Gbagbo ülkeye yönelik yapılan her girişimin ülkenin içişlerine müdahale olduğunu savundu ve Alassane Ouattara'yı devlet başkanı olarak tanıyan Batı Afrika Ekonomik İşbirliği Örgütü'nü yetkisini aşmakla suçladı.

Tüm bunların yanı sıra, gerek AB'nin ambargo uygulaması gerek yabancı bankaların ülkedeki faaliyetlerini durdurduklarını açıklamaları, Fildişi Sahilleri'nde siyasi krizden sonra ekonomik bir krizin de çıkabileceğinin sinyallerini vermektedir.

[BAŞA DÖN](#)

ZİMBABVE'DE İKTİDARA YÖNELİK TEHDİTLER KONTROL ALTINDA TUTULMAYA ÇALIŞILYOR

Zimbabve güvenlik güçleri 19 Şubat cumartesi günü başkent Harare'de gerçekleştirilen bir toplantıya baskın düzenleyerek 46 kişiyi tutukladı. "Mısır ve Tunus'da İsyan: Zimbabve ve Afrika İçin Alınacak Dersler ?" (*Revolt in Egypt and Tunisia: What lessons can be learnt by Zimbabwe and Africa?*) gündemiyle başlayan toplantı Munyaradzi Gwisai tarafından düzenledi. Zimbabve'de muhalif kanadı oluşturan Demokratik Değişim Hareketi-MDC eski milletvekili Gwisai, şu anda küçük fakat etkili bir radikal baskı grubu olan Uluslararası Sosyalist Örgüt'ün

(International Socialist Organisation) lideri. Düzenlenen baskın sırasında Gwisai ile birlikte sendikacılar ve öğrenci liderlerinden oluşan diğer katılımcılar da gözaltına alındı. Grubun, hükümete karşı sokak gösterileri organize etme girişiminde bulunacağına dair ihbar aldığını açıklayan polis, toplantı salonundaki tüm araştırma malzemelerini de toplayarak bir projektör, bir dizüstü bilgisayar ve 2 DVD'ye el koydu.

Gözaltına alınan ve 23 Şubat çarşamba günü mahkemeye çıkarılan 46 kişinin,

Mısır ve Tunus'da liderlerin devrilmesiyle sonuçlanan protestolara benzer hükümet karşıtı eylemde buldukları gerekçesiyle "vatana ihanet" suçuyla yargılanmalarına karar verildi. Tutukluluk halleri kesinleşen bu 46 kişinin, mahkeme sürecinde başka suçlamalarla da karşılaşabilecekleri ifade ediliyor. Zimbabwe yasalarına göre, vatana ihanet suçu ile ilgili yargılamalarda mahkemenin ölüm kararı vermesinin önü açık. Bu nedenle yargı süreci endişe ile takip ediliyor.

Munyaradzi Gwisai

Savunma avukatı Alec Muchadehama sanıkların suçsuzluğunu ileri süreceğini ifade etti ve tutukluluk kararının hemen ardından, 24 Şubat perşembe günü kefalet başvurusunda bulundu. Muchadehama, bir sonraki mahkemede müvekkillerinin polis tarafından şiddet gördüklerini de şikâyet listesine ekleyeceğini belirtti. Bir sonraki davanın mart ayında görülmesi beklenirken tarih henüz kesinleştirilmedi. Muchadehama, gözaltı sırasında Kuzey Afrika ve Ortadoğu'daki protestoların videolarını izlemekte olan sanıkların Afrika siyaseti üzerine akademik bir tartışma yürüttüklerini söyledi.

Mısır ve Tunus'daki liderleri deviren protestoları "taklit ederek" benzer ayaklanmaları hayata geçirme olasılığını tartıştıkları ve 31 yıldır iktidarda olan Mugabe'yi devirmek için komplo hazırlığında buldukları iddia edilen 46 kişilik grubun dışında, muhalif grupları canlandırmak üzere sosyal paylaşım sitelerini kullanan başka aktivistler de bulunuyor. Olası girişimleri önlemek üzere Zimbabwe'de basına karartma uygulanıyor ve sanal ortamlardaki paylaşımlar engellenmeye çalışılıyor. Bunun yanı sıra Mısır'daki rejimin yıkılarak Mübarek'in devrilmesini kutlayan bir grup Zimbabveliden 5 kişinin kayıp olması gözleri Mugabe'ye çevirdi. 15 Şubat'tan bu yana kendilerinden haber alınamayan 5 kişinin gözaltına alınarak kötü muameleye maruz bırakıldıklarından endişeleniliyor. Mugabe'nin, siyasi rakiplerini bastırmak için şiddet kullanması ulusal ve uluslararası düzeyde yoğun eleştirilere neden oluyor. ABD de Zimbabwe'de tırmanan siyasi şiddet nedeniyle endişe duyduğunu belirten bir açıklama yaptı.

Zimbabwe Devlet Başkanı Robert Mugabe, yanlış ekonomi politikaları nedeniyle ülkeyi içine sürüklediği ekonomik kriz ve iktidarını korumak için kullandığı şiddet ve oy suiistimal yöntemleri nedeniyle eleştiriliyor. İktidardaki etkisini sürdürmek isteyen Mugabe, partisi ZANU-PF ile Başbakan Morgan Tsvangirai'nin muhalif partisi MDC arasında iki yıl önce imzalanan yetki paylaşımı anlaşmasıyla kurulan birlik hükümetini bertaraf etmek üzere seçimlerin yenilenmesi için baskı yapıyor. Uzmanlar ise, anayasada köklü bir siyasi değişiklik yapılmadığı sürece yeni seçmen listeleri ile gidilecek yeni bir seçimin Mugabe lehine sonuçlanacağını belirtiyorlar. MDC lideri Tsvangirai ise, siyasi reformların uygulamaya geçirilmesinden önce genel seçimlere gidildiği takdirde seçimleri boykot edeceğini açıkladı.

[BAŞA DÖN](#)

SVAZILAND'DA DEĞİŞİM TALEPLERİ YÜKSELİYOR: "BİZ DE YAPABİLİRİZ!"

Demokrasi isyanları yayılırken ve diktatörler üstündeki reform baskıları artarken, totaliter Svaziland Krallığı da Afrika'nın kuzeyindeki gelişmelerden etkileniyor. Dünyadaki birçok ülke için Svaziland ilgi duyulan bir ülke olmaktan çok uzak. Bunun sonucu olarak da uluslararası toplum, ülkedeki insan hakları ihlallerine, yoksulluğa ve demokrasi eksikliğine ilgisiz kalıyor. Öte yandan Svaziland'da değişim, demokrasi ve reform talepleri ile muhalif sesler yükseliyor.

Svaziland'daki muhalifler, 17 Şubat perşembe günü, Tunus ve Mısır'daki olayların kendi ülkelerine de ilham kaynağı olması gerektiği yönünde bir açıklama yaptılar. Ülkenin muhalif kanadı Svaziland Birleşik Demokratik Cephesi (Swaziland United Democratic Front-SUDF)'nden Sikelela Dlamini, değişimin kaçınılmazlığına işaret ederek bunun giderek ihtiyaç haline geldiğini ifade etti. Dlamini, ekonominin kontrolünü kaybetme tehlikesiyle yüz yüze olduklarını dile getirirken, ülkedeki totaliter yönetimden şikâyet etti. Mısır ve Tunus'da patlak veren olayları, değişimin çok hızlı gerçekleşebildiğinin bir göstergesi olarak değerlendiren Dlamini, SUDF gibi Svaziland'daki diğer demokratik hareketlerin büyük zorluklarla karşılaşabileceğini, ancak bu zorlukların doğru adımlarla aşılabileceğini dile getirdi. Dlamini karşı karşıya oldukları zorlukları ve çözümlerini üç ana başlık altında açıkladı. İlk olarak, siyasi birliğin sağlanması gerektiğine değindi ve değişimi tetikleyecek olan şeyin demokrasi etrafında birleşmek olduğunu belirtti. Ülkedeki demokratik olmayan yönetime karşı muhalefeti güçlendirecek siyasal birliği sağlamak isteyen SUDF'nin başlıca rolünü de tüm toplumu kesen ve geniş ölçekli bir desteği canlandırmak olarak ortaya koydu. Bunun için de siyasal partileri, işçi sınıfını, öğrencileri, kadınları, kiliseyi, sivil toplumu, işsizleri, gençleri... vs. içeren ana siyasal aktörlerin tanınması ile başlatılacak bir kitlesel harekete öncülük edeceklerini duyurdu.

İkinci olarak dış desteğin önemini vurgulayan Dlamini, her ne kadar Tunuslular ve Mısırlılar, diktatörleri dış baskı veya yardımlar olmadan da yerlerinden edebileceklerini göstermiş olsalar da Svaziland'daki demokratik hareketlerin başarılı bir sonuç elde etmek için büyük ölçüde dış desteğe ihtiyaç duyabileceğine değindi. Üstü kapalı bir yardım çağrısı yapan Dlamini, böyle bir destek şimdiye kadar gelmemiş olsa da, başta IMF, Batı ve Güney Afrika olmak üzere uluslararası toplumun, kötü bir insan hakları siciline sahip olan, demokrasi eksikliği bulunan ve ekonomiyi kötü yöneten Svaziland yönetimine baskı uygulamamasını gerektirecek hiçbir neden bulunmadığını vurguladı.

Sikelela Dlamini (sağda) Svaziland Birleşik Demokratik Cephesi planlama toplantısında

Üçüncü olarak Svaziland'daki siyasal duyarsızlığın aşılması gerektiğine değinen Dlamini, Afrika halklarında siyasal katılım isteksizliğinden kaynaklanan bir zorluk olduğunu belirtti. Bazı kuruluşların siyaset ve siyasal haklar konusunda toplumsal bilinci artırmaya dönük faaliyetleri sonucunda, halkın yoksulluk ve özgürlük sorununu mevcut rejimin politikaları ile bağlantılandırmaya başlayabildiğini ama birçok kişinin hala siyasete karşı duyarsız olduğunu dile getirdi. Dlamini, ülkede etkili aydınlar olması beklenen yüksek eğitim almış kişilerin apolitik olmakla kalmayıp, aynı zamanda depolitize olmuş yurttaşlara dönüşmesinden endişe duyduğunu belirtti.

Svaziland'daki muhalif güçler arasında siyasi birliğin zayıf olması, uluslararası ilginin yetersizliğinden kaynaklanan totaliter rejime baskı yönünde dış destek eksikliği ve siyasi kayıtsızlık, demokratik hareketlerin önündeki önemli engeller olarak görülse de, Kuzey Afrika ve Ortadoğu'da meydana gelen halk ayaklanmaları, demokratikleşmenin uluslararası baskılar veya dış yardımlar olmadan da gerçekleşebileceğini gösteriyor. Devrilen liderlerin baskıcı rejimlerinin özellikleri okunduğu zaman bunlardan Svaziland'ın da muzdarip olduğu görülmektedir: Sansürlenmiş kamusal alan, olağanüstü hal kanunları, kayıtsız bir halk, ekonomik durgunluk ve yoksulluk, devlet kademesinde yaygın rüşvet, yabancı yatırımlar ve yüksek düzeyde işsizlik.

[BAŞA DÖN](#)

SENEGAL'İN CASAMANCE BÖLGESİNDE GERGİNLİK ARTIYOR

Senegal'in Casamance bölgesinde çatışmalar artıyor. Şubat ayında, bölgenin merkezi Ziguinchor'a 75 km uzaklıktaki yerleşim yerinde hükümet güçleri ile ayrılıkçı güçler arasında yaşanan çatışmalarda iki asker hayatını kaybetti. Böylelikle 27 Aralık 2010 tarihinden bu yana çatışmalarda ölen asker sayısı 14'e yükseldi.

1982 yılından beri mücadele vermekte olan Casamance bölgesinin ayrılıkçı örgütlenmesi Casamance Demokratik Güç Hareketi Başkanı Ansoumane Bais, Afrika Birliği'ne bölgede referandum yapılmasını talep eden bir mektup yazdı. Senegal hükümeti ise, 21 Şubat'ta yaptığı açıklamada referandum ihtimalinin söz konusu olmadığını belirtti.

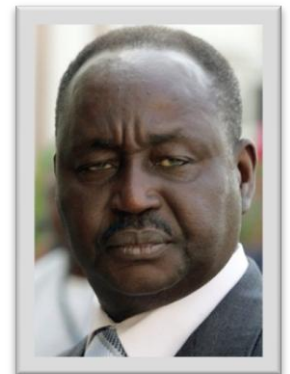
Diğer taraftan Casamance'taki bağımsızlık hareketi Senegal'in dış ilişkilerine de yansıdı. Senegal hükümeti, örgüte destek verdiği gerekçesiyle İran ile ilişkilerini kestiğini açıkladı. Ekim ayında İran'dan Gambiya'ya giden silah yüklü gemi, İran-Senegal ilişkilerinde gerginliğe yol açmıştı.

[BAŞA DÖN](#)

ORTA AFRIKA CUMHURİYETİ'NDE BAŞKANLIK VE PARLAMENTO SEÇİMLERİ TAMAMLANDI

Orta Afrika Cumhuriyeti'nde 2009 yılından bu yana pek çok defa ertelenen devlet başkanlığı ve parlamento seçimleri yeniden erteleme söylentileri arasında 23 Ocak'ta gerçekleştirilmişti. 1.8 milyon seçmenin oy kullandığı seçim sonuçlarının açıklanması ise, muhalefetin seçimlerin hileli olduğu itirazları nedeniyle ertelenmişti.

Muhalefetin yaptığı itirazı reddeden Anayasa Mahkemesi 12 Şubat'ta resmi sonuçları açıkladı. Mahkeme Başkanı Marcel Malongo, 2003 yılından bu yana devlet başkanlığı görevini sürdüren Francois Bozize'nin oyların % 64.37'sini alarak seçimin galibi olduğunu ilan etti. 2003 yılında Bozize tarafından devrilen Ange-Felix Patasse % 21.41 oranında oy alırken, eski başbakanlardan Martin Ziguéle % 6.8 ile üçüncü sırada yer aldı.

Francois Bozize

Mahkeme ayrıca 105 seçim bölgesinde çoğunluğu elde eden Bozize'nin partisi KnK'nin parlamentoda 26 koltuğun sahibi olduğunu da duyurdu. Sonuçları değerlendiren Ziguele, mahkemenin bu kararının hiçbir şeyi değiştirmeyeceğini ve Bozize'nin seçim yolsuzluğu yaptığına inançlarının tam olduğunu ifade etti. Bu kararın sadece demokrasi ve hukukun üstünlüğünün tesis edilmesi için verdikleri siyasi mücadele konusunda kararlılıklarını pekiştirdiğini kaydeden Ziguele, partisi ile görüşerek neler yapabileceklerini değerlendireceğini belirtti.

Bozize ise, muhalefet partilerinin seçim sonuçlarına itiraz etmesinin bir gelenek olduğunu ve ülkenin istikrarını tehdit etmekten başka bir işe yaramadığını kaydetti. 32 yaşında ülkenin en genç generali olmayı başaran Bozize, birçok defa darbe girişiminde bulunmuş ve 2003 yılında Patasse'yi devirmeyi başarmıştı. Yeni dönemde hedefinin ülkenin keşfedilmeyi bekleyen altın, uranyum ve özellikle petrolünü uluslararası pazara açmak olduğunu belirten Bozize, bunun için ülkede süregelen istikrarsızlıkla mücadeleyi ön plana alacaklarını ifade etti.

[BAŞA DÖN](#)

SUDAN DEVLET BAŞKANI ÖMER EL BEŞİR'İN SEÇİMLERDE TEKRAR ADAY OLMAYACAĞI AÇIKLANDI

Sudan Devlet Başkanı Ömer El Beşir'in bir sonraki başkanlık seçiminde adaylığını koymayacağı iktidardaki Ulusal Kongre Partisi'nin bir yetkilisi tarafından açıklandı. Yetkili her ne kadar söz konusu kararın bölgedeki karışıklıklar sebebiyle alınmadığını ve El Beşir'in baskı altında olmadığını vurgulasa da muhalifler kararın arkasındaki nedenin Sudan'ın komşuları Mısır ve Libya'daki halk ayaklanmaları ve giderek kötüye giden ekonomik

Sudan Devlet Başkanı Ömer El Beşir

durum olduğunu savunuyorlar. Nitekim Sudanlı gençler, tıpkı Tunus ve Mısır'daki gibi internet üzerinden, artan fiyatlara ve baskıcı rejime karşı yerel gösteriler düzenlemeye başladılar. Polisin sert müdahalelerde bulunduğu küçük çaplı gösterilerde şimdiden en az 100 tutuklunun olduğu bildiriliyor.

Bu gelişmelerin yanı sıra Güney Sudan referandumunun ardından öngörülen sorunlar da yavaş yavaş ortaya çıkmaya başladı. Petrol bakımından zengin ve her iki tarafında da hak iddia ettiği Abyei bölgesinde Arap göçebeler, militanlar ve polis arasında çatışmalar çıktı. Çatışmalarda 50'den fazla sivilin hayatını kaybettiği, 300 kadar kadın ve çocuğun da bölgeden kaçırmaya çalıştığı bildirildi. Her iki taraf da çatışmalardan karşı tarafı sorumlu tuttuklarını açıkladı. Çatışmalar sürerken Güney Sudan'ın bağımsızlığını ilan etme tarihi ve bu yöndeki çalışmalar da sürüyor. Yönetim bağımsızlık ilan edildiğinde ülkenin resmi adının Güney Sudan olacağını

açıkladı.

Sudan'la ilgili yaşanan bir diğer gelişme de Darfur sorununun çözümü için Doha görüşmelerinin yeniden başlaması oldu. 2003'te Arap ağırlıklı Khartum yönetimine karşı Arap olmayan nüfusun isyan etmesinden bu yana, bölgede 300 kişinin öldüğü ve en az 1.8 milyon insanın da mülteci konumuna düştüğü BM tarafından tescil edilmiş durumda. Khartum'un Aralık 2010'da delegasyonunu geri çağırması ile askıya alınan görüşmeler, delegasyonun dönmesi ile şimdilik rayına oturmuş görünüyor. Çin'den Rusya'ya pek çok devlet temsilcisinin de katıldığı görüşmeler sırasında yapılan açıklamada, bölgedeki durumun belirsizlik içinde bırakılmayacağı ve mutlaka bir çözüme kavuşturulacağı vurgulandı.

[BAŞA DÖN](#)

SOMALİ GEÇİŞ HÜKÜMETİ TARTIŞILMAYA DEVAM EDİYOR

Somali Parlamentosu'nda oylama

Somali geçiş parlamentosu 4 Şubat'taki oturumunda görev süresini 3 yıl daha uzatma kararı aldı. Karar, hem iç hem dış kamuoyunda tepkiyle karşılandı. Geçiş hükümetinin ülkeyi normal koşullara kavuşturabilme konusunda hiçbir başarı gösterememiş olmasının yanı sıra böylesine tek taraflı bir kararın meclisin kendi görev süresini uzatması, yakın zamanda halkın temsil edildiği meşru bir parlamento ve hükümete kavuşma umutlarını söndürmüştü. BM ve ABD'nin geçiş hükümetine siyasi, askeri ve milyonlarca doları bulan mali destek verirken yaşananlar Somali ile ilgili politikaların sorgulanması gerektiği kanaatini

kuvvetlendirdi. Aslında Ağustos'ta görev süresi dolmuş olan BM destekli geçiş döneminin nasıl sonuçlanması gerektiği konusunda uluslararası camiada kesin bir görüş birliği sağlanamadı. Bir karar verilebilmesi için eski sömürgeciler (Kuzey'de İngiltere ve Güney'de İtalya) tarafından yoğun çaba harcanıyor.

Bu amaçla İngiltere'nin West Sussex kentinde 7-9 Şubat tarihlerinde uluslararası bir konferans düzenlendi. Konferansa katılan Somaliland (Somali içindeki federe bölgelerden biri) Dışişleri Bakanı konuşmasında Somaliland'ın Somali'nin çatışma sonrası imarı ve barışın tesisi çalışmalarını desteklediğini ve kendi ülkesinde iç dinamikler aracılığıyla bu alanlarda önemli ilerlemeler sağlandığını vurguladı. Ancak Somali'nin tüm ülke çapında çok başarısız olduğunu, Somaliland'i örnek alması halinde işlerin daha iyiye gidebileceğini belirtti. Geçiş hükümeti sözcüsü ise, Somaliland'ın uluslararası kamuoyuyla iyi ilişkiler kurma çabasının ilerideki bir ayrılık için altyapı çalışması olduğundan endişelendiklerini açıkladı. Sözcü, Somali'nin iki önemli bölgesi olan Puntland ve Somaliland olmadan toprak bütünlüğünü korumasının mümkün olmadığını ve toprak bütünlüğü olmadan da hiçbir ilerlemenin sağlanamayacağını ileri sürdü.

Diğer bir toplantı da İtalya'da gerçekleştirildi. Geçen ay Somali'den ayrıldığını

açıklayan Puntland Hükümet Başkanı Abdurrahman Mohamed Mohamoud [Faroole] ve beraberindeki heyet İtalya'ya giderek ayrılık kararı ile ilgili görüşmelerde bulundu. Yapılan açıklamada, ayrılık kararı kadar Puntland ile Somaliland arasındaki sorunlara da değinildiği ve çözüm arayışlarının sürdüğü bildirildi. Aynı konuda başka bir toplantı da Etiyopya tarafından düzenlendi. Somali ile olan sorunlarını görüşmek amacıyla Etiyopya tarafından resmi olarak davet edilen Başkan Faroole ve beraberindeki heyet, burada sadece Etiyopya yetkilileriyle değil, ABD'nin Somali özel temsilcisi ve İngiltere yetkilileriyle de görüşmelerde bulundu.

Bu arada Somali Devlet Başkanı Şeyh Şerif Ahmet Mogadişu'da bir basın konferansı düzenledi ve parlamentonun kararını yasadışı ve kabul edilemez olarak değerlendirdi. Parlamento başkanından gelen karşı açıklamaya rağmen kararın uygulanmayacağı düşünülüyor.

Somali'de bir yandan tartışmalar sürerken öte yandan çatışmalar kesilmiyor. Al- Şabbab ile Afrika Birliği güçleri arasında 27 Şubat'ta Kenya sınırında büyük çatışmalar yaşandı ve 69 kişinin ölümüne yol açtı. Aynı bölgede Kenya askerleriyle de çatışmalara giren Al-Şabbab, Kenya'nın yetkisi olmadığı halde bölgede asker bulundurduğunu ve gerekirse Kenya'ya da saldırabilecekleri tehdidini içeren bir açıklama yaptı.

[BAŞA DÖN](#)

ÇİN DIŞİŞLERİ BAKANI ZİMBABVE'YE RESMİ ZİYARETTE BULUNDU

Çin Dışişleri Bakanı Yang Jiechi, 10-11 Şubat tarihlerinde, Zimbabve'ye iki günlük resmi bir ziyaret düzenledi. Çin'in Zimbabve'yi önemli bir müttefik olarak gördüğüne değinen Yang, Batılı ülkelere Mugabe rejimine yönelik yaptırımlara son vermeleri çağrısında bulundu. Çin Dışişleri Bakanı'nın ziyareti sırasında yürütülen müzakerelerde iki ülke arasında daha güçlü bağlar kurulmasına dönük taahhütlerde bulunuldu.

Dünyanın ikinci büyük platinyum rezervlerine sahip olan Zimbabve'yi ziyareti sırasında Yang için zengin mineral kaynakları vitrine çıkarıldı. Zimbabve Devlet Başkanı Robert Mugabe ekonomisini yeniden canlandırmak için Çin'den destek bekliyor. Çin ise sürekli gelişen ekonomisini takviye edecek yeni bir "yakıt" bulduğu için Zimbabve'nin kaynaklarını kendisine açmasından oldukça memnun kaldı.

Mugabe ile yürütülen ikili görüşmenin ardından basına açıklama yapan Yang, "açık konuşmak gerekirse, yaptırımların kaldırılması gerektiğine inanıyoruz" dedi. Mugabe, insan hakları ihlalleri ve seçimlere hile karıştırdığı gerekçesiyle yıllardır Batılı ülkelerce dışlanıyor. Zimbabve'ye yaptırım uygulayan ABD ve AB, yaptırımlara rağmen yapılan yardımların liderlerin hem ekonomiyi hem de ülkeyi kötü yönetmelerine sebep olduğunu düşündükleri için Mugabe'ye destek veren Çin ile sorun yaşıyorlar.

Yang, Zimbabve-Çin ilişkilerini sağlamlaştırmak amacıyla altyapı, madencilik ve tarım sektörlerinde işbirliği fırsatlarını değerlendirdiklerini açıkladı ve mevcut ilişkilerinin gelişerek devam ettiğini sözlerine ekledi. Ocak ayında yapılan bir açıklamada Çin Kalkınma Bankası'nın Zimbabve maden ve tarım sektörüne 10 milyar dolar

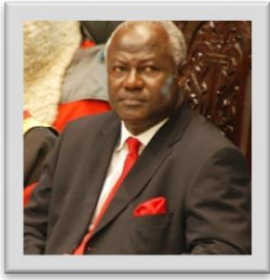
Robert Mugabe (sağda) Çin Dışişleri Bakanı Yang Jiechi'yi Devlet Konutu'nda ağırladı

destek sağlayacağı belirtilmişti. Ekonomistler, Zimbabwe ekonomisi için oldukça yüksek olan bu miktarın 2011 yılı için 6 milyar dolar civarında gerçekleşmesi beklenen gayrisafi yurtiçi hâsıla üzerinde olumsuz etki yapabileceğini belirtiyorlar. Uzmanlar, bu desteğin bir spekülasyondan ibaret olduğunu, amacının da Zimbabwe'yi Çin'e kaptırmamak için Batılı yatırımcıları harekete geçirerek daha fazla yatırıma teşvik olabileceğini iddia ediyorlar. Çin Dışişleri Bakanı Yang Jiechi, Mugabe ile hükümet ortağı Tsvangirai arasındaki siyasi gerilimin tırmandığı bir zamanda Zimbabwe'deydi. Ziyaretinin son günü Tsvangirai ile de bir araya gelen Bakan, 11 Şubat cuma günü ülkeden ayrıldı.

1970'lerden bu yana Mugabe'nin iktidardaki partisi ZANU-PF ile yakın ilişkileri olan Çin, her ne kadar Mozambik, Zambiya ve Angola'ya yaptığı yatırımların gerisinde kalsa da Zimbabwe'deki yatırımlarını gün geçtikçe artırıyor. Güney Afrika ülkeleri 2010 yılında Zimbabwe'ye 57 milyon dolar değerinde mal ihraç ederken, Çin'in Zimbabwe'ye ihracatı 2010 yılında yaklaşık 159 milyon dolara ulaştı.

[BAŞA DÖN](#)

SIERRA LEONE DEVLET BAŞKANI BELÇİKA'YI ZİYARET ETTİ

Sierra Leone Devlet Başkanı Ernest Bai Koroma 22 Şubat'ta Belçika'yı ziyaret etti. Avrupa Komisyonu Başkanı José Manuel Durao Barroso ve Avrupa Komisyonu'nun kalkınmadan sorumlu üyesi Andris Piebalgs ile görüşen Ernest Bai Koroma, yetkililerle Sierra Leone-AB ilişkileri ve Batı Afrika'daki son durum hakkında fikir alışverişinde bulundu.

[BAŞA DÖN](#)

NİJERYA'DA BAŞKAN JONATHAN'IN SEÇİM MİTINGİNDE İZDİHAM ÇIKTI

Nijerya'da devlet başkanlığı seçimleri yaklaşırken Devlet Başkanı Goodluck Jonathan da seçim kampanyasına başladı. Jonathan'ın Delta Bölgesi'ndeki Port Harcourt'ta 13 Şubat'ta gerçekleştirdiği seçim mitinginde arbede çıktı. Aşırı kalabalık nedeniyle çıktığı belirtilen arbedede 12 kişi yaşamını yitirirken, 29 kişi de yaralandı. Olayla ilgili açıklama yapan polis sözcüsü Rita Abbey, arbedenin çıkış nedeni ile ilgili ayrıntılı bir inceleme başlatıldığını ifade etti. Polisin stadyumda havaya ateş açtığı iddialarını doğrulayan Abbey, bunun sadece kalabalığı kontrol altında tutmak amacıyla yapıldığını ve kimsenin hedef alınmadığını belirtti. Görgü tanıkları ise, polisin havaya ateş açmasının Jonathan'ın konuşma yapacağı stadyumda panik yarattığını ve stadyumun ana giriş kapılarının kilitli olması nedeniyle izdiham yaşandığını öne sürdü.

Jonathan, masum insanların ölümüne yol açan bu olayla ilgili soruşturma başlatıldığını ve sorumluların derhal tespit edileceğini belirtti. Çevre eyaletlerde gerçekleştireceği mitingleri iptal eden Jonathan, bu elim olayın seçimlerin barış içinde yapılmasına engel olmasına izin vermeyeceklerini kaydetti. 16 Nisan'da

gerçekleştirilmesi planlanan devlet başkanlığı seçimleri yaklaşırken ülkede gerginliğin artmasından endişe ediliyor. Geçtiğimiz ay yapılan ön seçimle ülkenin ilk Güney kökenli ve Hıristiyan devlet başkanı olma unvanını taşıyan Jonathan'ın başkanlık adaylığı kesinleşmişti. Uzmanlar, ülkede iktidarın Müslümanların çoğunlukta olduğu Kuzey'den Hıristiyanların çoğunlukta olduğu Güney'e geçmesine izin verilmeyeceğini ve bu durumun ülkeyi kaosa sürükleyebileceğini ifade ediyorlar.

[BAŞA DÖN](#)

DEMOKRATİK KONGO CUMHURİYETİ'NDE DARBE GİRİŞİMİ BASTIRILDI

Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nde bir grup isyancı 27 Şubat'ta Devlet Başkanı Joseph Kabila'nın konutuna silahlı saldırı düzenleyerek darbe girişiminde bulundu. İsyancılardan yedisi başkanlık korumaları ile girdikleri çatışma sonucunda yaşamını yitirdi. Saldırı esnasında Kabila'nın konutunda olmadığı belirtildi.

Olayla ilgili açıklama yapan İletişim Bakanı Lambert Mende, saldırıyı yaklaşık 60 kadar isyancının gerçekleştirdiğini ve bunlardan 30'unun tutuklandığını belirtti. Saldırganlardan çoğunun askeri eğitimden geçmiş olduğunu ifade eden Mende, bu girişimin Demokratik Kongo Cumhuriyeti ordusu tarafından gerçekleştirildiği iddialarını yalanladı. Mende, saldırganların ülke dışından herhangi bir destek alıp almadıklarının ise araştırıldığını ifade etti.

2001 yılında babası Laurent Kabila'nın bir suikasta kurban gitmesinin ardından devlet başkanlığı görevine gelen Joseph Kabila, geçtiğimiz ay seçim sisteminde değişikliğe gitmişti. Bu değişiklik ile iki turlu seçim sisteminden tek turlu sisteme geçilirken, % 50 oy oranına ulaşmayan bir adayın da devlet başkanı seçilebilmesinin önü açılmıştı. Bu değişiklik nedeniyle muhalefetin eleştirisine maruz kalan Kabila'nın Kasım 2011'de gerçekleştirilecek seçimleri kazanmaya en yakın aday olduğu belirtiliyor.

Joseph Kabila

[BAŞA DÖN](#)

MALİ'DE 11. ULUSLARARASI BAMAKO FORUMU GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Mali Şubat ayında 11. Uluslararası Bamako Forumu'na ev sahipliği yaptı. Her sene Afrika'nın kalkınması konusunda siyasetçi ve işadamlarının yanı sıra entelektüellerin de yer aldığı forumda, bu sene de Afrika'da iş olanakları ve kalkınma konuları ele alındı. Mali Sanayi Bakanı Ahmadou Abdoulaye Diallo'nun açılış konuşmasını yaptığı ve şirketlerin iş yaratmadığı konusundaki endişelerini dile getirdiği forum, Mali Başbakanı Modibo Sidibé tarafından yönetildi.

[BAŞA DÖN](#)

DAKAR 11. DÜNYA SOSYAL FORUMUNA EV SAHİPLİĞİ YAPTI

Senegal'in başkenti Dakar, bu sene 11'incisi gerçekleştirilen Dünya Sosyal Forumu'na ev sahipliği yaptı. 6-11 Şubat tarihleri arasında gerçekleştirilen Forumu aralarında eski Brezilya Devlet Başkanı Luis Inacio Lula da Silva, Bolivya Devlet Başkanı Evo Morales ve Fransa Sosyalist Partisi lideri Martine Aubry'nin de olduğu 135 farklı ülkeden 50.000'i aşkın kişi katıldı. Bu seneki foruma Afrika'nın siyasi, ekonomik ve sosyal meseleleri damgasını vurdu. Diğer taraftan foruma katılan Senegal'in ayrılıkçı bölgesi Casamance'in kadın örgütleri de barış çağrısında bulundu.

2001 Porto Alegre toplantısından itibaren yılda bir kez toplanan forum altermondialistlerin bir araya geldiği önemli bir toplantı olarak bilinmektedir.

[BAŞA DÖN](#)

MADAGASKAR'IN ESKİ DEVLET BAŞKANININ ÜLKEYE DÖNÜŞÜ ENGELLENDİ

2009 yılından bu yana ülkesi dışında sürgün hayatı yaşayan Madagaskar'ın eski Devlet Başkanı Marc Ravalomanana'nın ülkesine dönmesi engellendi. Ravalomanana 19 Şubat cumartesi günü ülkesinde olacağına ilişkin hareket planını iki gün öncesinden duyurdu. Bunun üzerine, ülkedeki siyasi krizi sonlandırmanın tek çaresini Ravalomanana'nın dönmesi olarak gören destekçileri karşılama hazırlıklarına başladılar. Fakat Madagaskar çevik kuvveti, sürgündeki liderin dönüşünü bekleyen ve başkent Antananarivo yakınlarındaki havaalanına bir gün öncesinden kamp kuran destekçilerin oluşturduğu kalabalığı, 18 Şubat cuma günü gözyaşartıcı bomba kullanarak dağıttı.

Ravalomanana ise, iki yıldır sürgün hayatı yaşadığı Güney Afrika'da bir başka engelle karşılaştı; uçağına kalkış izni verilmedi. Güney Afrika'dan ayrılacağı tarihten iki gün önce demokratik seçimler için ülkesine geri döneceğini açıklayan Ravalomanana, 19 Şubat cumartesi günü ailesi ve birkaç çalışma arkadaşı ile gittiği Johannesburg Tambo havaalanından uçuş kayıtlarının yapılamayacağını öğrendi. Güney Afrikalı yetkililer başkent Antananarivo'daki Sivil Havacılık Birimi'nden, Ravalomanana'nın persona non grata (istenmeyen kişi) ilan edildiğini, kamu düzeninin muhafazası için ve güvenlik gerekçesiyle ailesi ile yakın arkadaşlarının ülke dışına çıkışlarına izin verilmemesini içeren bir mektup aldıklarını belirttiler. Son anda karşılaştığı bu durumdan büyük üzüntü duyduğunu açıklayan Ravalomanana, havaalanına ulaştırılan bu uyarı karşısında yapılabilecek bir şey olmadığını ve kalkışın, kendisini iktidardan düşüren Andry Rajoelina yönetimindeki hükümet tarafından engellenmiş olabileceğini söyledi.

Bir sonraki adımını henüz açıklamayan Ravalomanana, ülkesine döndüğünde

tutuklanarak müebbet hapse mahkûm edilme tehlikesi altına bulunuyor.

Madagaskar'ın eski Devlet Başkanı Marc Ravalomanana, despot yönetimi gerekçe gösterilerek 2009 yılında iktidardan uzaklaştırılmıştı. Ordunun da desteği ile hükümet devrildikten sonra eski bir DJ olan Antananarivo Belediye Başkanı Andry Rajoelina iktidarı devralmıştı. Ravalomanana'nın iktidardan uzaklaştırılmasının ardından haftalarca süren sokak gösterileri Madagaskar'ı siyasi ve ekonomik krizin içine sürüklemişti. Ravalomanana'nın destekçileri nikel ve kobalt zengini olan adanın hala krizde olduğunu, durumun giderek kötüleştiğini ve bu krizin anahtarının Ravalomanana'da olduğunu savunuyorlar.

Öte yandan Ravalomanana'nın ülkeye dönüşünün gerilimi yükseltebileceği de tartışılıyor. Bölgesel arabuluculuk görevi yürüten SADC, son gelişmeler üzerine yeni bir yol haritası benimsemeye ihtiyaç olduğunu açıkladı. SADC, Ravalomanana'nın dönüşünün siyasi krizi çözmeye dönük diplomatik çabaların etkisini kırabileceğini belirtti. Ravalomanana, daha önceki açıklamalarını tekrarlayarak sorun yaratma niyetinde olmadığını ve liderlik çıkmazına bir çözüm getirmeyi amaçladığını söyledi. Adadan uyarı gönderen mevcut Devlet Başkanı Rajoelina ise, ülkeye dönmesi halinde Ravalomanana'nın tutuklanarak dönemin başkanlık korumaları tarafından öldürülen 30 protestocu hakkında gıyaben alınan karar gereği müebbet hapse mahkûm edileceğini duyurdu.

Havaalanındaki krizin ve uyarıların ardından Ravalomanana 23 Şubat çarşamba günü bölgesel arabulucularla bir araya geldi. Mozambik'in başkenti Maputo'da Mozambik'in eski Devlet Başkanı Joaquim Chissano ile görüştü ve desteklerini istedi. Ravalomanana görüşmenin ardından yaptığı açıklamada, SADC'ın önerdiği taraflar arası karşılıklı müzakereyi mümkün kılmak ve bu müzakerelerde bizzat bulunmak için ülkesine dönmek zorunda olduğunu belirtti. Chissano ve diğer arabulucuların siyasi krize son verme çabalarını desteklediğini belirten Ravalomanana, çalışmaların çözüm üretici yönüne dikkat çekerken, önümüzdeki dönemde tarafları bir araya getirecek yeni bir toplantı yapılması muhtemel görünüyor.

[BAŞA DÖN](#)

NİJER'DE BAŞKANLIK SEÇİMLERİ İKİNCİ TURA KALDI

Nijer'de 31 Ocak tarihinde yapılan seçimlerde hiçbir adayın oyların çoğunluğunu kazanamaması nedeniyle 12 Mart'ta seçimlerin ikinci turunun yapılacağı açıklandı.

İkinci tura, birinci turda oyların % 36'sını alan Mahamadou Issoufou ile oyların % 23'ünü alan Seïni Oumarou katılacaklar. Birinci tura katılan diğer

Ravalomanana uçağa binmesine engel olan belge

adaylardan Cheiffou Amadou, Moussa Moumouni Djermakoye ve Amadou Boubacar Cissé ise yapmış oldukları açıklamada Mahamadou Issoufou desteklediklerini açıkladılar.

Mahamadou Issoufou, 1993-1994 tarihlerinde başbakanlık, 1995-1996 tarihleri arasında meclis başkanlığı görevlerinde bulunan Mamadou Tandja'ya muhalefeti ile tanınıyor. Seçimlerin ikinci adayı Seini Oumarou ise, 2007-2009 arası başbakanlık, Kasım 2009 tarihinden geçtiğimiz Şubat ayında gerçekleştirilen cuntaya kadar da meclis başkanlığı görevinde bulunmuştu.

[BAŞA DÖN](#)

SENEGAL İLE KAZAKİSTAN ARASINDA DOSTLUK VE İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASI İMZALANDI

Senegal Dışişleri Bakanı'nın Şubat ayındaki Kazakistan gezisi sırasında dostluk ve işbirliği anlaşması imzalandı. Astana'da yapılan anlaşma taraflar arasında çok taraflı işbirliğini geliştirmenin bir adımı olarak görülüyor. Senegal Dışişleri Bakanı Madické Niang'nın, mevkidaşı Kanat Saudabayev'den, karşılıklı yatırımların korunması ve vergi muafiyeti talebinde bulunduğu da belirtildi.

[BAŞA DÖN](#)

TANZANYA'NIN DAR ES SALAAM KENTİNDEKİ PATLAMADA 20 KİŞİ ÖLDÜ

16 Şubat çarşamba gecesini Dar es Salaam kentindeki Tanzanya Silahlı Güçleri'ne ait Gombo la Mboto kampının silah deposunda yaşanan patlamada 17 kişi öldü. Başbakan Mizengo Pinda 17 Şubat günü Dodoma'daki parlamentoda yaptığı konuşmada, Dar es Salaam şehir merkezi yakınlarındaki Kitunda bölgesinde üç cesedin daha bulunduğunu ve ölü sayısının 20'ye ulaştığını bildirdi. Pinda, sabaha kadar yaşanan patlamalarda toplam 23 askeri deponun infilak ettiğini söyledi ve Ulusal Stadyum'un en az 4.000 mağdurun barınma ihtiyacını karşılayabilmesi için hazırlıkların yapılmaya başlandığını açıkladı.

[BAŞA DÖN](#)

EKONOMİ

KUZAY AFRİKADAKİ KAOS DÜNYA EKONOMİLERİNİ RAHATSIZ EDİYOR

Halk ayaklanmalarının Tunus ve Mısır'dan sonra Libya'ya da sıçraması dünya piyasalarında endişelere yol açtı. Tunus ve Mısır olaylarında aşırı artış yaşamayan petrol fiyatları Libya'da yaşanan karışıklıkla beraber son 30 ayın en yüksek seviyesine ulaştı. Libya'da yaşanan gelişmelerin Ortadoğu ve Kuzey Afrika'daki Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü (OPEC) üyesi ülkelere de yayılabileme olasılığı, petrol fiyatlarının artmasının altında yatan temel neden.

Libya'nın dünya petrol üretimindeki payı % 1.92, ihracatındaki payı ise % 2.2. Günlük 1.58 milyon varillik üretimiyle Nijerya ve Angola'dan sonra Afrika kıtasının üçüncü büyük petrol üreticisi olan Libya'nın en büyük ihracat ortağı ise Avrupa.

Dünyanın 12. büyük petrol ihracatçısı olan Libya'nın bazı bölgelerinde şimdiden petrol üretimi durmuş vaziyette. Ülkenin en büyük gelir kaynağının petrol olduğu düşünülürse, bu durumun Libya ekonomisi için ne denli büyük tehditler oluşturduğu ortadadır.

Halk ayaklanmalarının yayılabileceği korkusu, petrol fiyatlarının 2008'den bu yana en yüksek seviyeyi görmesine neden oldu. Olayların Mısır'a sıçramasıyla, petrol fiyatlarındaki yükseliş yeni bir ivme kazandı. Libya'ya yayılmasıyla da artış hızlandı.

Yatırımcılar, Kuzey Afrika'daki sorunların petrol fiyatlarıyla enflasyonu arttırmaya devam etmesi ve küresel ekonomik büyümeye zarar vermesinden endişe ederken, piyasaları tehdit eden tek unsurun petrol olmadığını da belirtmek gerekir. Libya'da yaşanan olayların ardından altın fiyatlarında da kayda değer bir yükseliş yaşandı.

Kuzey Afrika'daki istikrarsızlık ortamı dünya piyasalarını tehdit ederken, büyük güçlerden Kuzey Afrika ekonomilerinin toparlanmasını hızlandıracak yardım önerileri gelmeye başladı. Paris'te gerçekleştirilen G-20 Zirvesi'nde liderler, uluslararası kuruluşlar ve bölgesel kalkınma bankaları ile eşgüdümlü bir şekilde Tunus ve Mısır'a toparlanmaları için yardım etmeye hazır olduklarını duyurdular.

G-20 başkanı Fransa, gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomilerin Kuzey Afrika-Arap ülkelerindeki değişimi hoş karşılamaları ve demokrasiye düzenli geçişleri için geçici hükümetlere kaynak önermeleri gerektiğini savunurken, IMF Başkanı Dominique Strauss-Kahn, talep edildiği takdirde kredi kuruluşlarının Mısır ve Tunus'a yardım etmek için hazır olduğunu, ancak henüz bir talebin gelmediğini belirtti.

[BAŞA DÖN](#)

DOĞU AFRIKA TOPLULUĞU İLE DÜNYA BANKASI ARASINDA 16 MİLYON DOLARLIK KREDİ ANLAŞMASI İMZALANDI

Doğu Afrika Topluluğu ile Dünya Bankası arasında 14 Şubat pazartesi günü 16 milyon dolarlık kredi anlaşmasına imza atıldı. Kredi ile bölge ülkelerinin liberal ekonomi içerisinde daha rahat hareket edebilmeleri için hayata geçirilmesi gereken mali düzenlemelerin yapılması planlanıyor. Asıl hedef, ülkelerin bankacılık ve mali hizmet sektörlerini yeniden yapılandırmak.

Topluluk Genel Sekreteri Juma Mwapachu ile Dünya Bankası'nın Tanzania, Uganda ve Burundi Sorumlusu arasında imzalanan anlaşmanın ardından yapılan açıklamada, kredinin iki aşamalı bir sistem ve 9 yıllık bir dönemi kapsadığı belirtilirken, projelerin hayata geçirilmesi ile Topluluk ülkelerinin ortak mali hizmet piyasasından yararlanacağı söylendi. Dünya Bankası'nı destek vermeye çağıran Mwapachu, aynı zamanda güçlü bir mali hizmet sektörünün ortak işleyen güçlü bir pazara ihtiyacı olduğunu ve bankacılık ve mali hizmet sektörünün gelişmesi ile para birliğine giden sürecin de hızlanacağını sözlerine ekledi. Doğu Afrika Topluluğu Planlama ve Altyapı Eş Başkanı Alloys Mutabingwa da mali hizmet sektörünün uyumlaştırılmasıyla ülkeler arasında para dolaşımının kolaylaşacağını belirtti.

Kredi ile hayata geçirilmesi planlanan proje altı ayaktan oluşuyor. Bunlar; Mali Birleşme ve Güçlendirilmiş Pazar Katılımcıları, Mali Hukuk Kurallarının Uyumlaştırılması, Denetleyici Uluslararası Örgütlerin Herkes Tarafından Tanınması, Mali Pazar Altyapısının Uyumlaştırılması, Bölgesel Bir Tahvil Senedi Pazarı Geliştirmek ve Kalkındırma.

[BAŞA DÖN](#)

KENYA – ÇİN TİCARETİ 2010 YILINDA 1.8 MİLYAR DOLARA ULAŞTI

Kenya ve Çin arasındaki ikili ticaret 2010 yılında 1.8 milyar dolara ulaştı. Çin'in Kenya Büyükelçisi Liu Guangyuan yaptığı açıklamada, iki ülke arasındaki ticaretin istikrarlı bir şekilde gelecek senelerde artmaya devam edeceğini umut ettiklerini bildirdi. Ekonomik verilere göre 2009 yılında 1.3 milyar dolar olan ticaret miktarı on aylık bir sürede 5 milyon dolar artış gösterdi. Kenya, Çin'e deri, çay ve kahve ihracatında bulunurken makine, elektronik ve tekstil ürünleri ithal etmektedir.

[BAŞA DÖN](#)

RUANDA'DA KAHVE GELİRLERİ ARTMAYA DEVAM EDİYOR

Geçtiğimiz günlerde Ruanda Kahve Otoritesi'nden yapılan açıklamaya göre, Ruanda'nın kahve ihracatından elde ettiği gelir % 14 artarak, 56 milyon dolardan 70 milyar dolara ulaştı. 2009 yılı içerisinde 16.000 ton kahve üretimi yapılan ülkede bu yıl için hedeflenen miktar 22.000 ton.

Kahve gelirlerinde yaşanan bu artış, Ruanda kahvesinin kalitesini yükseltirken aynı zamanda dünya piyasasında Ruanda kahvesine biçilen fiyatın da artmasına neden oldu. Ülkenin kahve gelirlerinde bu denli bir artış yaşamasının temel nedeni ise, uzun süredir dünya piyasasında kahve fiyatlarının sabit bir şekilde seyrediyor olması.

Ruanda Kahve Otoritesi'nin açıklamasına göre, 2012 yılında ülkenin kahveden 100 milyar dolar döviz elde etmesi bekleniyor.

[BAŞA DÖN](#)

ANGOLA'DA ÖZEL YATIRIM 3 MİLYAR DOLARA ULAŞTI

Angola Maliye Bakanlığı tarafından yapılan açıklamada, ülkede yıl içinde gerçekleştirilen özel yatırım miktarının 3 milyar dolara ulaştığı bildirildi. Yatırım miktarında yaşanan bu artış, Ticaret ve Kalkınma Konferansı'nda da (UNCTAD) dile getirildi. Konferans'ta yapılan değerlendirmeler sonucunda Angola, özel yatırım alanında en başarılı Güney Afrika ülkesi olarak gösterildi.

Angola'ya yapılan özel yatırımlar sadece petrol sektörüyle de sınırlı değil. 2009 yılında 1.8 milyar dolara ulaşan yatırımlar bu yıl % 32'lik önemli bir artış göstererek 2.3 milyar dolara yükseldi.

[BAŞA DÖN](#)

JAPONYA GANA'YA 4,1 MİLYON DOLAR VERDİ

Japonya, Gana'nın 2011 bütçesini desteklemek amacıyla 4.1 milyon dolar tahsil etti. Japonya'nın Gana Büyükelçisi M. Keiichi Katakami ile Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı temsilcisi Kunihiro Yamauchi tarafından imzalan anlaşmayı, Gana Dışişleri Bakanı Alhaji Muhammad Mumuni parafe etti.

[BAŞA DÖN](#)

ANGOLA VE GİNE TEKNİK İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASI İMZALADI

Angola Dışişleri Bakanı Manuel Augusto ve beraberindeki heyet 18 Şubat'ta Gine'nin başkenti Konakri'ye bir ziyaret gerçekleştirdi. Gineli meslektaşı ile temaslarda bulunan Augusto, Angola ile Gine arasında ekonomik, bilimsel ve teknik işbirliği anlaşması imzalandığını duyurdu. Augusto, aynı zamanda iki ülke arasında düzenli olarak siyasi ve diplomatik istişare yapılması konusunda da uzlaştıklarını ve bu anlaşmaların iki ülke arasında sürmekte olan ikili ilişkileri derinleştireceğini belirtti. Söz konusu anlaşmaların Gine Devlet Başkanı Alpha Condé'nin Ocak ayında Angola'ya gerçekleştirdiği ziyaretin ardından iki ülke arasında gelişmekte olan ilişkilere yeni bir çerçeve oluşturacağı ifade ediliyor.

[BAŞA DÖN](#)

IMF'DEN NİJERYA'YA OLUMLU NOT

Geçtiğimiz günlerde açıklanan IMF'nin Nijerya raporuna göre, ülke 2010 yılında % 7.5 oranında büyüme kaydetti. Petrol üretiminde yaşanacak toparlanma ve diğer sektörlerde kaydedilen gelişmelerle birlikte bu yıl büyümenin % 8.5'e ulaşması bekleniyor. Açıklamada enflasyonun son iki yıldır iki haneli rakamlarda seyrettiği, Nijerya Merkez Bankası'nın döviz istikrarını koruduğu ve düşük faiz oranlarını sürdürdüğü belirtildi.

IMF'nin gözlemine göre, Nijerya Merkez Bankası para birimi üzerindeki baskıyı karşılamak için faiz oranlarını yükseltmek veya döviz kurunu devalüe etmek yerine rezervlerini sattı. Merkez Bankası son olarak faiz oranlarını yükseltse de kısa dönemde reel faiz oranı negatif olarak kaldı.

IMF, yakın dönemdeki büyüme risklerinin daha ziyade iç etkenlerle bağlantılı olduğunu da vurguladı. Hükümet harcamalarında yaşanan sermaye birikimi ile Petrol Endüstrisi Kanunu'nun geçmesinin petrol alanında daha fazla yatırım getirebileceği vurgulanırken, diğer yandan petrol üretiminde yükselişten ziyade düşüş riskinin de bulunduğu belirtildi.

[BAŞA DÖN](#)

İRAN İLE NİJERYA ARASINDA KREDİ KRİZİ

Nijeryalı bir yetkilinin yaptığı açıklamaya göre, İran Hükümeti'nce verilen 150 milyon dolarlık kredi Nijerya tarafından kabul edilmedi. Nijerya'nın İran Büyükelçisi Alhaji Abubakar Cika, İran İslam Cumhuriyeti ile Nijerya arasındaki ticari fırsatlar konulu seminerde yaptığı konuşmada, Nijeryalıların fırsatı değerlendirmeleri halinde, İran'ın krediyi 300 milyona çıkaracağını belirtti.

Başta 150 milyon dolarlık kredi olmak üzere çok sayıda sübvansiyonun hazırda bulunduğunu dile getiren Büyükelçi Cika, “Eğer biz 150 milyon dolar tutarındaki krediyi iki hafta içinde bitirirsek, İran hükümetinin krediyi 300 milyon dolara çıkaracağına eminim. Pek çok insanın neden bu fırsatı değerlendirmedini merak ediyorum. Hindistan-İran ticareti yaklaşık 15 milyar dolar, Türkiye-İran ticareti yaklaşık 13 milyar dolar, Brezilya-İran ticareti yaklaşık 2 milyar dolar, Güney Afrika-İran ticareti yaklaşık 3 milyar dolar. Peki Nijerya? Bunlar, kendimize sormamız gereken temel sorular.” diyerek devam etti ve İran’ın Ortadoğu’nun en gelişmiş ülkesi olduğunu sözlerine ekledi.

İran’ın Nijerya Büyükelçisi Hussein Abdullahi de İran’dan sevk edildiği iddia edilen silahların Nijerya’da bulunmuş olmasının, kredi krizine yol açan gelişmelerden biri olabileceğini belirtti; İran’a dair algının genellikle medya propagandası etrafında şekillendirildiğini söyledi.

[BAŞA DÖN](#)

BURKİNA FASO BİYİYAKIT ÜRETİMİ PROJESİ SON AŞAMASINDA

Burkina Faso’da yetkililer Şubat başında Tuy bölgesinde biyoyakıt üretimi projesinin son aşamasına geçildiğini duyurdular. 2011 yılı içerisinde üretimin başlaması planlanıyor. Petrol, kömür gibi doğal yakıtlar ya da nükleer yakıtlardan farklı olarak, biyoyakıt yenilenebilir enerji kaynağı olma özelliği taşıyor.

[BAŞA DÖN](#)

İRANLI İŞ ADAMI HEYETİ ZİMBABVE’Yİ ZİYARET ETTİ

İran’ın köklü iş adamlarından oluşan bir heyet, iki ülke arasındaki ticari ilişkileri geliştirmek üzere 20-28 Şubat tarihleri arasında Zimbabve’ye ziyarette bulundu. Özellikle tarım ve maden alanlarında yakın istişarelerde bulunan heyet, Zimbabveli iş adamları ve hükümet yetkilileri ile yeni ticari anlaşmalara ön ayak olacak imkânlar hakkında görüştü.

Zimbabve Kooperatif Bakanlığı’nda Ülke Direktörü olarak görev yapan Johari, heyet adına verilen ziyafette basın mensuplarına açıklama yaparak, heyetin Zimbabve halkına İran’dan özel mesajlar getirdiğini, iş adamlarının tarım ve madencilik alanlarında yeni yatırımlar yapma konusunda kararlı olduklarını söyledi.

[BAŞA DÖN](#)

NİJER'DE SAĞLIK SEKTÖRÜ 72 SAAT GREV YAPTI

Nijer'de doktor, hemşire ve dişçilerin sendikası SYMPHAMED 72 saat sürecek grev kararı aldı. Sendika yetkilisi Dr Sani Amadou yapmış olduğu açıklamada, grevin sebebinin sağlık sektörü çalışanların çalışma koşullarının düzeltilmesi olduğunu belirtti.

[BAŞA DÖN](#)

KENTSEL TARIM YENİLEMELERİ SAHRA ALTI'NDAKİ ŞEHİRLERİ BESLİYOR

Açlık, Sahra Altı Afrika'da kentsel yoksulluğu daha da ağırlaştırırken, kentsel tarımdaki yenilikler umut veren çözümler taşıyor. Gıda ve Tarım Örgütü (GTÖ) Kuzey Amerika İrtibat Bürosu Direktörü Daniel Gustafson, MediaGlobal'a yaptığı açıklamada, "Dünya'nın kentselleşmesiyle birlikte, kentsel ve çevre-kentsel tarımın şehirlerde nüfusun en kırılgan kesimine gıda sağlamadaki rolü artan bir şekilde kabul ediliyor" dedi.

Kentsel büyüme, yoksul mahallelerdeki nüfus artışı ile sıkı bir bağlantı içinde. Sahra Altı Afrika'da çatışma ve doğal afet yüzünden yerinden edilmiş göçmenler ile çoğalan kentsel nüfus, birçok insanı yoksul mahallelerde yaşamaya itiyor ki bu bölgeler kentsel nüfusun yüzde 62'sini oluşturmaktadır. Yoksul mahallelerde ikamet edenler, elverişli ve güvenli gıdaya, suya, kanalizasyon sistemine, istihdam ve eğitime kısıtlı erişime sahipler.

Gıda maliyetindeki artış, yiyecek satın almak ya da üretmek için ekonomik kaynakların kısıtlı olması ve çoğu zaman da hiç olmaması yüzünden, tüketim mallarına bağılılık daha da artıyor. 2010 itibariyle, Sahra Altı nüfusun yüzde 30'unun iyi-beslenmemiş olduğu rapor edildi ki bu, dünyadaki en yüksek kötü beslenme oranını oluşturmaktadır.

Dünya çapında 800 milyon kişi geri plandaki açlık ve yoksulluğa karşı kentsel tarımla uğraşiyor. Afrika'nın kentsel çiftçilerdeki payının 2020 itibariyle 35 milyon'un üzerine çıkması bekleniyor. Araştırmalar, kentsel tarımla uğraşanların diğerlerine göre daha elverişli gıda malzemesi sağlayabildiklerini gösteriyor.

[BAŞA DÖN](#)

İNSAN HAKLARI

ETİYOPYA'DA ETNİK TEMELLİ YÖNETİME SON VERİLDİ

Etiyopya'da Haile Selassie döneminde kurulan aşırı merkezi yönetim içinde Afarlar, Oromiler, Amharalar, Somaliler, Tigreyler, Beshangul Gumazlar, Güney Halkları, Gambelalar ve Harariler gibi pek çok farklı etnik kökene sahip insan yaşamaktaydı. Yönetim bölgelere ayrılmak yerine merkezi olarak örgütlendiği için tüm bu halklara etnisiteleri ve dinlerine göre farklı politikalar uygulanmaktaydı. Bu sebeple çıkan sorunlar ve çatışmalar çok kan dökülmesine yol açtığı gibi Eritre'nin ayrılmasına da sebep olmuştu. Ancak varılan yeni bir anlaşma ile ülke 11 eyalete bölünerek adem-i merkezîyetçi bir yapılanmaya gidecek. Her bir eyaletin kendi yönetiminin olacağı yeni düzene geçmek için 2 aşama öngörülüyor. İlk aşamada Weredas denen yetkileri henüz sınırlı yerel örgütlenmeler oluşturulacak. İkinci aşamada bir yandan Weredas'ların yetkileri tam bir hükümet düzeyine çıkarılırken, diğer yandan federal merkezi bir hükümetin oluşması sağlanacak. 2001 yılından beri pilot uygulama yapılan dört bölgede çok hızlı bir sosyal ve ekonomik kalkınma yaşanması sağlandı. Bu yüzden de yeni yönetim biçiminin ülke çapında yayılması ile Etiyopya'nın hızlı bir gelişme sürecine girmesi bekleniyor.

[BAŞA DÖN](#)

AFRİKALI SAVAŞ LORDLARININ YARGILAMALARI SÜRÜYOR

La Haye Savaş Suçları Mahkemesi, 8 Şubat'ta görülen karar duruşmasında Charles Taylor davasının uzatılmasına karar verdi. Duruşmada mahkeme heyeti eski Liberya Devlet Başkanı Charles Taylor'ın yazılı savunmasını 14 Ocak'ta beyan tarihinin dolması nedeniyle kabul etmeyince, savunma avukatı Courtenay Griffiths mahkeme salonunu terk etti. "Eğer Taylor'un savunmasının yüzde doksanını oluşturan argümanları son dakikada dosyaya almazlarsa, gelecek nesiller bu davanın güvenilirliği hakkında ne düşünebilir"

Charles Taylor

şeklinde konuşan Griffiths, son dönemde ortaya çıkan Wikileaks belgelerini öne

sürerek, Amerikalı yetkililerin yargılamaya karıştığını ve davanın tamamen politik bir hal aldığını iddia etti. Mahkeme heyeti de savunmanın yaptığı itirazı değerlendirmek üzere davanın uzatılmasına hükmetti.

Charles Taylor, 1990-2002 yılları arasında yaşanan Sierra Leone iç savaşı sırasında isyancılara elmas karşılığı silah satmakla suçlanıyor. Aralarında terörizm, cinayet, tecavüz, çocuk kaçırmaya ve sakat bırakmanın da bulunduğu 11 ayrı suçla itham edilen Taylor'ın yargılanmasına 2007 yılında başlandı.

Diğer yandan Uluslararası Ceza Mahkemesi'nde Thomas Lubanga davası sürüyor. 23 Şubat'ta gerçekleştirilen duruşmada savunma makamının Thomas Lubanga'nın yargılama sürecinin suiistimal

Thomas Lubanga

edildiği gerekçesiyle yaptıkları yargılamaya son verilmesi talebini reddetti. Savunma makamı, savcıların Lubanga'nın aleyhine tanıklık yapanlara bir takım araçlar eliyle rüşvet verdiğini, bu nedenle yargılamanın sona ermesi gerektiğini iddia etmişti.

2006 yılında UCM'ye teslim olan ve yargılamasına Ocak 2009'da başlanan Kongo Vatandaşlar Birliği eski lideri Lubanga, Demokratik Kongo'da 1998-2003 yılları arasında yaşanan iç savaşta 15 yaşın altındaki 30.000'den fazla çocuğu savaşçı olarak kullanmakla suçlanıyor.

[BAŞA DÖN](#)

MORİTANYALI AKTİVİST AFFEDİLDİ

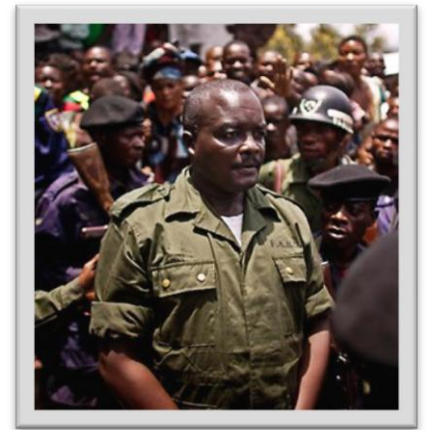
Moritanya'da geçen ay 6 aylık hapis cezasına çarptırılan kölelik karşıtı hareket lideri ve 5 aktivistin cezaları, Devlet Başkanı Muhammed Ould Abdülaziz tarafından affedildi. Bu kararın alınmasında pek çok uluslararası insan hakları kuruluşunun ve yüzlerce Change.org üyesinin kurduğu baskının etkili olduğu düşünülüyor. Aralık ayında iki kız çocuğunun köle olarak satılması karşısında eylemlerde bulunan aktivistler, kamu düzenini bozmak ve polise mukavemet iddiasıyla tutuklanıp yargılanmış ve ceza almışlardı.

[BAŞA DÖN](#)

DEMOKRATİK KONGO CUMHURİYETİ'NDEKİ CİNSEL ŞİDDET OLAYLARINDAN SORUMLU TUTULAN YARBAYA HAPİS CEZASI VERİLDİ

Geçtiğimiz ay Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nin doğusundaki güney Kivu eyaletinde 60 kadar kadın ve çocuk silahlı grupların tecavüzüne uğramıştı. Olaylarla ilgili olarak Demokratik Kongo Ordusunda görevli Yarbay Kibibi Mutware ve sekiz asker tutuklanırken, eski bir isyancı lider olan Mutware'nin askerlerinden birinin bölge halkı tarafından öldürülmesi üzerine olayların patlak verdiği belirtilmişti.

Yargılanmasına derhal başlanan Yarbay Mutware hakkında savcılar idam cezası talebinde bulundu. 21 Şubat'ta gerçekleştirilen duruşmada kurbanların ifadelerini dinleyen mahkeme heyeti, Yarbay Mutware'nin insanlığa karşı suç işlediğine ve 20 yıl hapis cezasına çarptırılmasına hükmetti. Mutware hakkındaki tüm suçlamaları reddederken savunma avukatı Alfred Maisha, müvekkilinin bir iftiraya uğradığını, ülkesini kahramanca savunan ve pek çok defa hayatını tehlikeye atan Mutware'nin ordudan tasfiye edilebilmesi için böyle bir düzenin kurulduğunu öne sürdü. Mahkemede ifadesine başvuru kurbanlarından biri, kendisine bizzat Mutware'nin tecavüz ettiğini ve askerlerine ele geçirdikler tüm kadınlara tecavüz etmeleri için emirler

Tecavüz olaylarının sorumlusu Yarbay
Kibibi Mutware

yağdırdığını kaydetti. Mutware ile birlikte tutuklanan sekiz askerden üçü 20 yıl hapis cezasına çarptırılırken, diğer beş askere 5 ila 15 yıl arası hapis cezaları verildi. Tecavüz mağdurları, olayın tüm sorumlularının henüz cezalandırılmadığını, halen nehir kıyısına ya da tarlaya çalışmaya gitmekten çekindiklerini belirttiler ve hükümeti güvenliklerini sağlamaya çağırdılar.

Askeri savcı Yarbay Laurent Mutata Luaba, Mutware'nin korumakla yükümlü olduğu sivillere saldırarak vahşi bir hayvan gibi hareket ettiğini ve mahkemenin vermiş olduğu bu cezanın yetersiz olduğunu belirtti. Kararı değerlendiren kadın hakları savunucuları ise, ilk kez görev başındaki bir askerin böyle bir suçtan bu kadar kısa sürede yargılanmasının cinsel şiddet olaylarına karşı cezasızlığı önlemede çok önemli bir adım olduğunu ifade ettiler. Fransa Dışişleri Bakanlığı da yaptığı açıklamada davayı cezasızlığı önlemede önemli bir adım olarak değerlendirdi ve ülkede hem cinsel şiddet olaylarının önlenmesi hem de faillerinin cezasız kalmaması için herkesi üzerine düşen görevi yapmaya çağırdı.

[BAŞA DÖN](#)

ÇEVRE-SAĞLIK

KENYA VE SOMALİ'DE İNSANİ KRİZ ALARMI VERİLDİ

BM, Kenya ve Somali'de yaşanan büyük kuraklık sebebiyle kıtlık, hastalık salgını ve büyük göçlerin yaşanacağı bir insani kriz için tüm dünya kamuoyunu uyardı. BM yetkililerine göre, 2.4 milyon insanın etkilenmesi beklenen kriz hali hazırda ilk işaretlerini vermeye başladı bile. Eğer dünya kamuoyu yeterli dikkati ve yardımı göstermezse yaşananların bir felakete dönüşmesinden korkuluyor. Hali hazırda politik sorunlar sebebiyle yüz binlerce kişinin mülteci kamplarında yaşadığını belirten yetkililer, Kenya'nın de Somali'nin de yeni bir mülteci akınıyla baş edecek güçte olmadıklarını vurguladılar.

[BAŞA DÖN](#)

AFRİKA'DA ÇOCUK FELCİYLE MÜCADELE SÜRÜYOR

1950'lerde başlayan aşılama kampanyaları sonucunda gelişmiş ülkelerde çocuk felci tamamen ortadan kalkarken Afrika ve Asya ülkelerinin hastalığa karşı mücadelesi sürüyor. Kongo Cumhuriyeti Genel Sağlık Müdürü Alexis Elira Doekias, 21-25 Şubat arasında ülke genelinde aşılama kampanyası yürütüldüğünü ve binlerce çocuğun aşılandığını duyurdu. Komşu ülkeler Angola, Gabon, Orta Afrika Cumhuriyeti ve Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nde de eş zamanlı kampanyaların yürütüldüğünü ifade eden Doekias, aşılamanın hastalığı ortadan kaldırmadaki önemine vurgu yaptı.

Diğer yandan Japonya, Angola'ya çocuk felci ile mücadelesinde destek vermek üzere 4.5 milyon dolar yardım yapılacağını açıkladı. Ülkede görev yapmakta olan Japonya Misyon Şefi Ken Kondo, geçtiğimiz aralık ayında Angola Sağlık Bakanlığı temsilcileri ile yaptıkları görüşmelerin ardından kararlaştırılan bu tutarın geri ödemesiz olarak Şubat 2011'den itibaren verileceğini belirtti.

En çok 5 yaşın altındaki çocukları etkileyen çocuk felci hastalığı, hijyen koşullarının kötü olduğu ortamlarda hızla yayılarak sinir sistemine saldırıyor ve bazen felce neden oluyor. Uzmanlar hastalığın belirtilerinin kimi vakalarda hiç ortaya çıkmaması nedeniyle hızla yayılabildiğini ifade ediyor. Siyasi ve kültürel nedenlerle aşılarmaya karşı çıkılması hastalıkla mücadeleyi daha da zorlaştırıyor. Nijerya'da 2003 yılında çocuk felci aşılarının yasaklanması sadece Nijerya'da değil, hastalığın kökünün kazındığı komşu ülkelerde de yeniden yayılmasına neden olmuştu.

[BAŞA DÖN](#)

KÜLTÜR-SANAT

MORİTANYA ANTİK KENTLERİ KURTARMA KARARI ALDI

Moritanya Devlet Başkanı Muhammed Ould Abdülaziz bütçeden 3.5 milyon dolarlık bir fonu antik çöl kentlerinin kurtarılması için ayırdıklarını açıkladı. İlk etapta UNESCO'nun dünya varlıkları listesinde bulunan Chinguitty, Oudane, Tichitt and Oualata'da başlatılacak olan çalışmalar daha sonra diğer şehirlere doğru genişletilecek. Şu anda kısmen çöle gömülmüş olan şehirler 13. ve 18. Yüzyıllar arasında trans-sahra ticaretinin anahtar noktalarını oluşturdukları için gelişmiş ve önemli bir tarihi mirasa da ev sahipliği yapma imkânını bulmuşlardır. Projeyle bölgeyi turistik açıdan daha cazip kılmanın yanı sıra İslami Mağrip El-Kaidesi adlı örgütün bölgeye yönelik tehditlerinin de engellenmesi planlanıyor.

[BAŞA DÖN](#)

MALİ'DE BİRİNCİ ULUSLARARASI SONİNKE FESTİVALİ DÜZENLENDİ

Mali'nin batısında yer alan Kayes şehri bu sene ilk kez gerçekleştirilen Uluslararası Soninke Festivali'ne ev sahipliği yaptı.

Festivalde, Mali’de etnik bir grup olan Soninkelerin tarihteki ve özellikle Batı Afrika imparatorluklarındaki rolleri ele alındı. Festivale Mali, Moritanya, Senegal ve Gambiya’dan birçok kişi katıldı. Soninke Dili ve Kültürünü Koruma Derneği Başkanı Diadié Soumaré, bu ülkelere yapmış oldukları katkılarından dolayı teşekkür etti.

[BAŞA DÖN](#)

TÜRKİYE-AFRIKA İLİŞKİLERİ

NİJERYA DEVLET BAŞKANI JONATHAN ANKARA’YA ZİYARET GERÇEKLEŞTİRDİ

Nijerya Devlet Başkanı Goodluck Ebele Jonathan, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül’ün davetlisi olarak, 01-03 Şubat 2011 tarihlerinde Türkiye’ye resmî bir ziyarette bulundu. Jonathan’ın ziyaretine, on bakan ve yüzün üzerinde iş adamının da bulunduğu geniş bir heyet eşlik etti.

Jonathan için 2 Şubat çarşamba günü Çankaya Köşkü’nde resmî karşılama töreni düzenlendi. Cumhurbaşkanı Gül ve eşi Hayrünnisa Gül, Jonathan ve eşi Patience Jonathan ile görüştüler. Daha sonra heyetler arası görüşmelere başkanlık eden Jonathan ve Gül, ortak bir basın toplantısı düzenlediler. Gül, Türkiye-Nijerya ilişkilerinin geçmişinin Osmanlı İmparatorluğu’na kadar uzandığını ve 1960 yılında bağımsızlığını kazanmasından hemen sonra Nijerya’yı tanıyan Türkiye’nin kısa süre içinde, o dönemde başkent olan Lagos’ta büyükelçilik açtığını hatırlattı. O tarihten bu yana iki ülke arasındaki ilişkilerin ikili ve çok taraflı olarak, İslam Konferansı Teşkilatı ve Nijerya’nın dönem başkanlığını sürdürdüğü D-8 gibi uluslararası örgütlerin çatısı altında dostane ve verimli bir işbirliği çerçevesinde gelişmeye ve çeşitlenmeye devam ettiğini kaydeden Gül, yaklaşık 11 yıl aradan sonra gerçekleşen bu ziyaretin işbirliğini geliştirecek yeni fırsatların tespitine imkân vereceğine samimiyetle inandığını vurguladı.

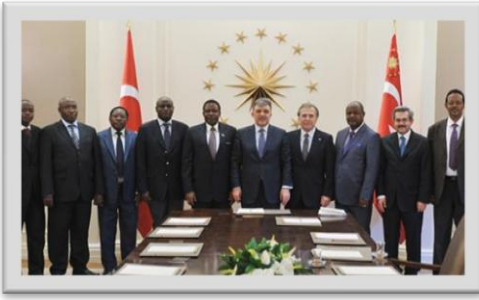

Jonathan ise, Türkiye’nin geçmiş yıllarda Nijerya’nın stratejik ortağı olduğunu belirterek, iki ülke arasında çok mütevazı bir şekilde başlayan ilişkilerin; tarım, inşaat, eğitim, ticaret, petrol ve doğalgaz dâhil olmak üzere her alanda geliştiğini kaydetti. Jonathan, Türk iş dünyası ile daha yakın işbirliği arayışı içerisinde olduklarını ifade ederek, "Resmi-özel ortaklık programımız yatırımcıları, başta enerji ve alt yapının geliştirilmesi olmak üzere, ekonomimizin çeşitli sektörlerine çekmeye yöneliktir. Beraberimdeki heyette, önde gelen Nijeryalı işadamları yer almaktadır ve bu kişiler çeşitli sektörlerde kazançlı iş ilişkileri tesis etmek için Türk muhatapları ile ortaklık kurmaya hazırdırlar" şeklinde konuştu.

Ankara'daki temaslarının ardından İstanbul'a geçen Nijerya Cumhurbaşkanı Jonathan, ziyaretini tamamlayarak, 3 Şubat Perşembe günü ülkeden ayrıldı. Jonathan'ın ziyareti sırasında, "Türkiye Cumhuriyeti ve Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma", "Türkiye Cumhuriyeti ve Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşması", "Türkiye Cumhuriyeti ve Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yüksek Öğrenim Alanında İşbirliği Anlaşması", "Türkiye Cumhuriyeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri İşbirliği Hususunda Anlaşma", "Türkiye Cumhuriyeti ve Nijerya Federal Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlıkları Arasında İşbirliği Protokolü" de imzalandı.

[BAŞA DÖN](#)

CUMHURBAŞKANI ABDULLAH GÜL, KENYA ULUSAL MECLİS BAŞKANI KENNETH MARANDE'Yİ KABUL ETTİ

Kenya Ulusal Meclis Başkanı Kenneth Marande ve beraberindeki heyet 28 Şubat tarihinde Türkiye'ye resmi ziyaret düzenledi. Marande'nin ziyaret kapsamında görüştüğü mevkidaşı Mehmet Şahin, Kenya'nın yeni anayasasını uygulamasından övgü ile bahsederek, bu anayasanın tüm Kenya halkına fayda getireceğini bildirdi. Mehmet Şahin ile görüşmesinin ardından Kenneth Marande ve beraberindeki heyet Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ve Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ile de görüşmelerde bulundu. Ziyaretin iki ülke parlamentoları arasındaki ilişkilerin güçlendirmesinin beklendiği açıklandı.

[BAŞA DÖN](#)

SOMALİ TEZKERESİ UZATILDI

Aden Körfezi ve Somali açıklarında korsanlıkla mücadele etmek için görevlendirilen TSK Deniz Kuvvetleri biriminin görev süresi 10 Şubat itibarıyla 1 sene uzatıldı. Hükümetin görevlendirme yapmasına imkân veren Başbakanlık Tezkeresi'nin TBMM Genel Kurulu'nda onaylanması ile görev süresi uzayan birlikler, bölgede seyreden Türk bayraklı ve Türkiye bağlantılı gemilerin emniyetinin etkin şekilde sağlanması; uluslararası toplumca yürütülen korsanlık ve silahlı soygun eylemlerine müşterek mücadele harekâtına aktif katılımında bulunması görevlerini ifa etmeye devam edecekler. Bu görevlendirmenin uluslararası hukuka göre meşruiyetini ise, BM Güvenlik Konseyi'nin konuya ilişkin kararları sağlıyor.

[BAŞA DÖN](#)

DEVLET BAKANI FARUK ÇELİK DARFUR'DA HASTANE TEMELİ ATTI

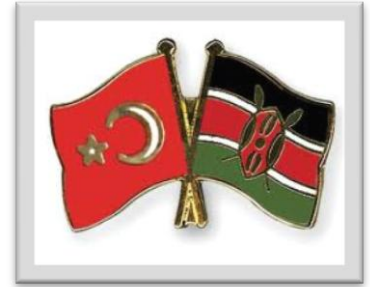

Devlet Bakanı Faruk Çelik Sudan'ın en fakir bölgelerinden biri olan Güney Darfur'un Başkenti Nyalay'a hastane temeli atmak için gitti. 8 ay içinde tamamlanması planlanan hastane 150 yatak kapasiteli olacak. TİKA sponsorluğunda yapılan hastanenin temel atma törenine Faruk Çelik'le birlikte TİKA Başkanı Musa Kulaklıkaya, Sağlık Bakanlığı Müsteşarı Nihat Tosun, İlaç İşverenleri Başkanı Metin Demir ile Sudan Cumhurbaşkanlığı Müsteşarı Ahmet Bilal, Sağlık Bakanı Hasabelresul Babikir de katıldı. Bakan Çelik yaptığı konuşmada, 4 yıl önce Başbakan'ın bölgeye yaptığı gezi sırasında verdiği sözü tutmak için geldiklerini vurguladı ve Türkiye'nin yeni projelerle Darfur halkının yanında olmaya devam edeceği sözünü verdi.

[BAŞA DÖN](#)

TÜRKİYE- KENYA TİCARİ İLİŞKİLERİNE DAİR ÖNEMLİ AÇIKLAMALAR YAPILDI

Türkiye'nin Nairobi Büyükelçiliği Ticaret Müşaviri Gökhan Üsküdar "Nüfus artışından dolayı sosyal konuta önemli ölçüde ihtiyaç duyulan Kenya'da, Türk firmalarına görevler düşüyor" dedi. Üsküdar, yaptığı açıklamada, Kenya'nın Doğu Afrika'nın finans, iletişim ve lojistik merkezi rolünü üstlendiğini, Kenya'nın altyapısı, eğitim düzeyi, liberal ekonomik sistemi, yabancı sermaye, dış ticaret ve kambiyo rejimleriyle Doğu Afrika bölgesinin en gelişmiş ülkesi olduğunu belirtti.

Kenya'nın stratejik konumu nedeniyle, Uganda, Ruanda, Burundi, Demokratik Kongo'nun doğusu ve Güney Sudan pazarlarına da giriş noktası olduğunu ifade eden Üsküdar, Kenya'nın ikinci büyük şehri Mombasa'daki limanın bu bölgelerin hepsine hizmet ettiğini bildirdi. Kenya'nın 1 Temmuz 2010 tarihinde aralarında Gümrük Birliğine giren Tanzanya, Uganda, Ruanda ve Burundi'nin de üyesi olduğu 150 milyon tüketiciye sahip Doğu Afrika Topluluğu'nun birinci ülkesi olduğunu belirten Üsküdar, şöyle devam etti; "Kenya aynı zamanda 500 milyonluk Doğu ve Güney Afrika Ortak Pazarı (COMESA) üyesidir. Dolayısıyla Kenya, ülkemizin Afrika stratejisinde, Doğu Afrika'ya giriş kapısı konumundadır. Kenya'da son dönemde hızlanmış olan bir inşaat hamlesi başlatılmıştır, temel altyapı inşaatı ve konut, bina inşaatı olmak üzere inşaat sektörünün gelişimini izlemek mümkündür. Hâlihazırda Kenya'da altyapı anlamında, önemli ölçüde yol, köprü, kavşak, kanalizasyon ve içme suyu şebekeleriyle ilgili proje yürütülmektedir. Nüfus artışından dolayı sosyal konuta önemli ölçüde ihtiyaç duyulan Kenya'da Türk firmalarına önemli görevler düşüyor. Bunun yanı sıra orta üst gelir gruplarına hitap edecek lüks konuta da büyük talep mevcuttur. Mevcut durum itibarıyla ülkede ancak yıllık konut açığının yüzde 30'una cevap verilebilmektedir. Ülkemiz müteahhitlik ve müşavirlik sektörü için Kenya, Afrika'daki önemli ülkelerin başında gelmektedir." Üsküdar son olarak Kenya Konut Bakanı Soita Shitanda'nın daveti üzerine Bayındırlık ve İskân Bakanı Mustafa Demir'in 10-13 Şubat tarihinde Kenya'ya resmi bir ziyarette bulunduğunu da sözlerine ekledi.

[BAŞA DÖN](#)

HAMİDİYE SUYU AFRIKA'DA

İhracatta 2011 yılı hedefleri arasına Afrika ülkelerini de alan Hamidiye Kaynak Suları A.Ş. Afrika pazarına hızlı bir giriş yaparak, Angola ve Gabon'u ihracat portföyüne ekledi. Konuyla ilgili bir açıklama yapan Hamidiye Kaynak Suları A.Ş. Genel Müdürü Kenan Kılıç, 2011 yılında ihracatta yeni pazarlara yöneldiklerini ve öncelikli hedeflerinin de Afrika ülkeleri olduğunu belirtti.

Kılıç, "Bu iki ülkeye mal satmamız Afrika ülkeleriyle olan ticaretin önünü açacaktır. Geçen yıl resmi verilerine göre, sektörümüzde en fazla ihracat yapan ülke sıralamasında birinciliği almıştık ve ihracat yaptığımız ülke sayısı 27 idi. Bu yılki hedefimiz Afrika ülkelerini de içine alarak bu sayıyı 35'e ulaştırmak" dedi.

[BAŞA DÖN](#)

SPOR

2011 AFRIKA ULUSLAR ŞAMPİYONASI

Afrika Uluslar Futbol Şampiyonası (CHAN) 4-25 Şubat tarihleri arasında Sudan'da düzenlendi. İkinci kez düzenlenen şampiyonada, final maçında Angola'yı 3-0'lık skorla geçen Tunus kupanın sahibi oldu. Angola ikinci sırada yer alırken, üçüncülük maçında Cezayir'i tek golle geçen ev sahibi Sudan'ın oldu.

[BAŞA DÖN](#)

SOMALİ'NİN YILDIZ FUTBOLCUSU VEFAT ETTİ

Somali'nin yıldız futbolcularından biri olan Abdi Salaan Mohamed Ali bir intihar bombacısının 21 Şubat'ta Başkent Mogadişu'da patlattığı bomba sebebiyle yaşamını yitirdi. 17 kişinin daha öldüğü patlamada 35 kişi de yaralandı. Yaralılar arasında Mahmoud Amin Mohamed ve Siid Ali Mohamed Xiis isimli iki futbolcu daha bulunuyor. FIFA Başkanı Sepp Blatter da olaydan duyduğu üzüntüyü belirten bir başsağlığı mesajı yayınladı.

[BAŞA DÖN](#)

YORUM

MISIR'DA SOKAK SİYASETİ

Özge Özkoç,
A.Ü. S.B.F
Uluslararası İlişkiler Bölümü
Araştırma Görevlisi

Son bir buçuk aydır Mısır siyaset tarihine damgasını vuran kitle hareketinin birçok farklı fraksiyonu ihtiva ettiği üzerine çokça yazılıp çizildi. Bunun yanı sıra toplumun farklı kesimlerini bir araya getiren rejim karşıtlığının, toplumsal ve siyasal dönüşüm için yeterli olmadığı, hatta bu kitle hareketinin liderlikten yoksun olduğu da sıklıkla vurgulandı. Bütün bu yorumlarda haklılık payı olmasına rağmen, Ocak ayı sonundan itibaren Mısır'a baktığımızda gördüğümüz, bölgenin yıllardır pasif addedilen kitlelerinin eyleyen özne olarak siyaset sahnesine dönüşleriydi. Dolayısıyla Mısır'daki eylemcilerin toplumsal ve siyasal bir dönüşümü gerçekleştirip gerçekleştiremeyeceklerinin ötesinde, Mısır'da ve dahi Beş Deniz Havzası'nda, iddia edildiğinin aksine, sokak siyaseti üzerinden "yine-yeniden" bir eylemci öznenin bu derece gözle görülür biçimde dünyada yankı bulmasının kendisi devrimci bir süreçti. Bu özne elbette ki yekpare değildir. Solcular, İslamcılar, Kıptiler, kent yoksulları, Mısırlı elitlerin çocukları, kısacası Mübarek'in bedeninde cisimleşen yönetimden öyle ya da böyle zarar görmüş, itibarlarını kaybetmiş, çokça işkenceye maruz kalmış, neo-liberalizme geçiş aşamasıyla birlikte giderek lümpenleşmiş kitleler yine sokak siyasetiyle var olduklarını ve hatta değişimin öznesi olabileceklerini gösterdiler. Onları bir araya getiren sadece Mübarek karşıtlığı değil, bizatihi politik arenayı birkaç kişinin elinde toplayan siyasal sistemin kendisiydi. Nitekim Mısır'da Sokak siyasetinin kalbine, özellikle Tahrir Meydanı'na damgasını vuran sloganın "Shaab yurid iskat el-nizam" (halk düzeni değiştirmek istiyor) olması kişisel olarak Mübarek'in yönetimden ayrılması talebinin ötesinde anlamlar taşıyordu. 11 Şubat'ta Mübarek'in istifa haberini alan eylemciler Tahrir Meydanı'nda ve ülkenin çeşitli yerlerinde sevinç gösterilerinde bulunurken, taleplerinin ancak bir kısmının karşılandığını biliyorlardı. Mübarek'in istifasıyla yönetimin geçici olarak orduya devredilmesi ise, elbette sokaktaki kitleye siyasetin nereye/nasıl evrileceği konusunda bir soru işareti armağan etmişti. Bu satırların yazılmakta olduğu tarihte de Mısır'daki süreç hala sonlanmış değil. Dolayısıyla bu yazı, ilerleyen günlerde Mısır'da ne olacağına dair kehanetlerde bulunmaktan öte Mısır'daki bu devrimci süreci başlatan ve sokağın ruhunu ele geçiren, sıradan insanın niye şimdi bir dönüşüm talep ettiğini anlamaya çalışmakla yetinmeyi amaçlıyor.

Artık herkesin malumu olduğu üzere, Mısır'daki protesto eylemleri, Tunus'ta genç işportacı Muhammed Buazizi'nin Aralık ayında (2010) işsizlik ve yolsuzluğu protesto etmek amacıyla kendisini Sidi Buzeid kasabasında yakarak hayatına son vermesi üzerine eyleme geçen Tunuslulardan ve Tunus Devlet Başkanı Zeynel Abidin Bin Ali'nin istifasına varan sürecin kendisinden etkilendi. Ve Mısır, 1919'daki sivil itaatsizlik eylemlerinden ve 1977'deki Ekmek İsyanı'ndan sonraki en geniş kapsamlı kitlesel gösterilere sahne oldu. Tunus'taki gelişmelerin Mısır'ı tetiklemesi hali hazırda devam eden sürecin görünen yüzüydü. Mısırlı gazeteci-yazar Hossam el-

Hamalawy'nin işaret ettiği gibi, Mısır'daki eylemler on yıllık bir sürecin ürünüydü. Ve fakat kitlelerin yeniden organize olabilmesi, Mısır'ın 1952'den beri uyguladığı, zaman zaman dönüştürdüğü siyasal sisteminin dışlayıcı, baskıcı, muhalif hareketleri sindirmeye yönelik siyasal yapısının mirası üzerine şekillendi. Tunus'taki hareket Mısır'daki muhalefete sadece korku duvarının aşılabileceğini göstermesi açısından anlamlıydı.

Mısır'ın siyaset tarihinin "kısa" bir okuması, Mısır'daki eylemcilerin taleplerinin anlaşılması konusunda bizlere bazı ipuçları verebilir. 1952'de Hür Subaylar Darbesi'yle iktidarı ele geçiren ve 1954'te devlet başkanlığına oturan Cemal Abdül Nasır, Arap sosyalizmiyle Arap milliyetçiliğini harmanlayarak içeride millileştirmelere ve toprak reformuna hız verip manda dönemi elitlerinin tasfiyesini sağladığı gibi, yerine ordunun da siyasetin her alanında etkisini hissettirdiği yeni tür Mısırlı bir elit yaratmaya çalıştı. Nasır'ın devlet eliyle kalkınmaya yönelik ekonomi politikası ve genişleyen kamu sektörünün alt sınıflara yeni istihdam alanı açması, kitlelerin ağzına sürülen bir parmak baldı. Dışarıda ise, İsrail karşıtlığı üzerinden bölge ülkelerinin liderliğine soyunarak, pan-Arabizm temelinde ve fakat Mısır önderliğinde bir birleşme öneriyordu; yeni bir "Arap ulusu" tahayyül ediyordu. Nasır'ın bölge ülkeleri üzerindeki etkisi öyle büyüktü ki, Arap dünyası Nasır yandaşları ve karşıtları olarak ayrıştıkları bir tür "Arap Soğuk Savaşı" dönemi bile yaşadı. Bunların yanı sıra, Nasır iktidara gelir gelmez bütün muhalif hareketleri baskı altına aldı, siyasal partileri kapattırdı. Mısır Komünist Partisi'nin, muhafazakârların ve İslamcıların (Müslüman Kardeşler) Mısır siyaset sahnesinin dışına itilmesi ve kitlelerin susturulması muhalif harekete büyük darbe vurdu. Bu dönemde Nasır'ı Mısır halkının nezdinde meşru kılan, 1948'den itibaren bölgeyi etkisi altına alan İsrail karşıtlığı söylemi oldu. Nitekim 1967 Savaşı'nın ardından Mısırlıların karşısına çıkarak istifa ettiğini açıkladığında, Mısırlılar Nasır'ın göreve dönmesi için sokağa dökülmüşlerdi. Nasır, halkının sesine kulak verdi ve ölümüne yani 1970'e kadar Mısır'ı yönetmeye devam etti.

1970'ler, Mısır'da ekonomik ve toplumsal yapının yeni bir evreye geçeceğinin işaretlerini veriyordu. Nasır'ın ölümünün ardından iktidara gelen Enver Sedat, 1973'ten sonra, İsrail'in 1967'de işgal ettiği Sina Yarımadası'nı geri almak için İsrail'le barış antlaşması imzalamaya niyetlenirken, devlet eliyle kalkınma stratejisini terk ederek, inftah (açılma) politikası ile neo-liberalizme eklenmenin de önünü açıyordu. Devletin ekonomik alandan yavaş yavaş çekilmeye başlaması, yabancı sermayenin ülkeye girişi ve kamu sektörünün tasfiyesi orta sınıfların giderek yoksullaşmasına yol açtı. Fakat devlet temel alanlardan elini çekerken, ekonomideki yatırımları gerçekleştirme işini, İsrail'le savaş sonlandığı için toplumdaki meşruiyetini yitirme tehlikesiyle karşı karşıya kalan orduya devrediyordu. Dolayısıyla ekonomik alanda bir liberalizasyon yaşanırken, Mısır siyasal sisteminin kilit unsurlarından olan ordunun rolünde herhangi bir değişiklik gözlenmiyordu.

1967'den itibaren Nasırcı Arap sosyalizminin ve Arap milliyetçiliğinin düşüşüne paralel olarak, kamu sektörünün tasfiye edilmesiyle 1980'lerden itibaren lümpenleşen orta sınıfların, kent yoksullarının siyasete geri dönüşleri İslamcı bir söylemle, 1970'lerde yeniden örgütlenmeye başlayan Müslüman Kardeşler sayesinde oldu. Müslüman Kardeşler, Sedat yönetiminde, Nasır dönemine kıyasla "daha özgür" bir ortamda örgütlenme fırsatı bulabildiler. Bunun en önemli nedenlerinden biri şüphesiz Sedat'ın ülkedeki sol muhalefeti dengelemek için Müslüman Kardeşleri "serbest" bırakmasıydı.

1981'de Enver Sedat'ın bir suikast sonucu öldürülmesinin ardından iktidarı ele geçiren Hüsnü Mübarek, ekonomik alanda ABD desteğiyle neo-liberal politikaları uygulamaya devam ederken ülkedeki muhalif kesimlere yönelik şiddet politikası izlemeyi tercih etti. Buna rağmen Müslüman Kardeşler toplumun her alanında örgütlenmeye, alt-

orta sınıfların dışlanmışlıklarına cevap vermeye başladı. Müslüman Kardeşler'in muhalif hareketiyle birlikte, devletin de kültürel alanda İslami unsurları artan oranda kullanması toplumun giderek muhafazakârlaşmasına yol açtı. Bu, Müslüman Kardeşler'in muhalefetiyle el ele giden bir süreç oldu. Mübarek rejimi ile Müslüman Kardeşler arasında 1990'lar boyunca yaşanan çatışmalar sokak siyasetini bir kere daha öldürdü. Ve fakat Müslüman Kardeşler siyasal sistemi değiştirmeyi hedefleyen "devrimci" bir öznenen, sistemin nimetlerinden faydalanmak isteyen toplumsal bir harekete dönüştü. Asef Bayat'ın da altını çizdiği gibi, tam da bu nedenle Mısır'da bir İslami devrim gerçekleşmek yerine, güçlü bir İslami hareket sistem içinde yerini almaya başladı. Bu elbette ki Mübarek döneminde Müslüman Kardeşler üyelerinin devlet tarafından baskı altına alınmadığı anlamına gelmiyordu. Nitekim Mübarek yönetimi boyunca gözaltına alınmalar ve işkenceler kesintisiz devam etti.

Her şeye rağmen Müslüman Kardeşler'in yöneticileri ve görece daha yaşlı kuşak ülkenin en önemli muhalefet hareketlerinden birini temsil etseler de 2000'lerin ortasına kadar Mübarek rejimine doğrudan tavır almaktan ve özellikle muhalefeti sokağa taşımaktan imtina ettiler. 2000'lerle birlikte Mısır siyasetinde değişen bir şey daha vardı. 1970'lerin sonundan itibaren yeniden siyaset sahnesine dönen solcularla Müslüman Kardeşler üyelerinin özellikle genç militanları arasında bir siyasal uzlaşma zemini doğmaya başladı. Mısır'ın yasal sol Partisi olan Tagammu'nun içindeki farklı sol gruplar 1980'ler ve 1990'larda İslamcılarla hepsini faşist olmakla suçlarken, 2000'lerden itibaren Müslüman Kardeşler'le bir yakınlaşma içine girdiler. Hamalawy bu yakınlaşmayı iki nedene bağlıyor: Birincisi, bir ayağı Devrimci Sosyalist Örgüt, diğer ayağı solcu insan hakları savunucuları olan yeni bir solun evrilmesi. Bu sol fraksiyonlar, geleneksel soldan (ya da Mısır'daki Stalinist damardan) farklı olarak İslamcılara yönelik farklı bir siyaset geliştiriyorlardı. 1980'lerin sonunda Troçkizm'den etkilenen Mısırlı öğrencilerin 1995'te kurdukları Devrimci Sosyalist Örgüt'ün sloganı "bazen İslamcılarla, ama asla devletle"ydi. Müslüman Kardeşler üyeleri Mübarek rejimince gözaltına alındıklarında, işkenceye tabi tutulduklarına yanlarında Mısır'ın yeni solcularını buldular. İkincisi ise, 2000 yılındaki II. İntifadanın tetiklediği sokak siyaseti sayesinde Mısır muhalefetine de yeni nesillere kavuşmasıydı. Yine de Müslüman Kardeşler'in Sokak siyasetine aktif olarak katılması uzun zaman aldı. Müslüman Kardeşler ile Devrimci Sosyalistler 2005'te Değişim İçin Ulusal İttifak Hareketi'ni oluşturduklarında Mübarek'in seçime hile karıştırdığı iddiasıyla gösteri yapmayı planladılarsa da güvenlik endişesi nedeniyle sokağa çıkmaktan imtina eden taraf yine Müslüman Kardeşler oldu. Nitekim 25 Ocak'ta (2011) gösteriler örgütlenmeye başladığında, Müslüman Kardeşler üyelerini protestolara katılmakta serbest bırakmasına rağmen, doğrudan tavır almadı. Mısır'daki halk hareketinin polis güçleri tarafından sindirilmeyip giderek güçlenmesiyle, yağmacılara karşı halk komitelerinin kurulmasıyla ve Mübarek'in istifa edeceğinin ufukta görünmesiyle birlikte, başlangıçta sürece doğrudan katılmakta çekingen davranan Müslüman Kardeşler protestolara doğrudan destek vermeye, sürecin içinde örgütlü olarak yer almaya başladı. Dolayısıyla Müslüman Kardeşler'in hareketin ilk zamanlarında uyguladığı "bekle, gör" politikası, süreçle beraber olası bir düzen değişiminde söz sahibi olabilmek için daha pragmatist bir politikaya yöneldi. Bu yüzden de Türkiye'de sıklıkla vurgulanan "Mısır'daki harekete Müslüman Kardeşler'in yön verdiği söylemi bir doğruluk payı içermesine rağmen, Mısır'daki sokak siyasetinin diğer öznelerini gözden kaçırma tehlikesini içerisinde barındırmaktadır.

Tunus'un hemen akabinde Mısır'daki gösterileri facebook ve twitter gibi paylaşım siteleri üzerinden örgütleyenler, Nisan 2008'de Mısır'ın tekstil fabrikalarının çoğunlukta olduğu al-Mahalla al-Kubra bölgesindeki işçilerin greve gitmesine ve 1977 yılındakine benzer bir ekmek isyanına çağrı yapmak üzere kurulan 6 Nisan Gençlik Hareketi'nin üyeleriydiler. Farklı fraksiyonları içeren bu sol damar, elbette ki 2000'lerden beri Mübarek rejimine yönelik

eleştirel bir ton taşıyordu. Onlar da tıpkı Müslüman Kardeşler gibi rejimin baskısına maruz kalmışlardı. Görece daha eğitilmiş gençlerin yön verdiği bu hareket, bütünlük arz etmemekle birlikte anayasanın seçim sistemine ilişkin belli hükümlerinin değiştirilmesi, daha aktif bir siyasal katılım, insan hakları ihlallerinin önlenmesi gibi temel demokratik hak taleplerini ve elbette yoksullaşmanın Mısır toplumunda yarattığı travmanın daha adil bir bölüşüm sistemiyle aşılması gerektiğine vurgu yapıyorlardı. Nitekim işçiler arasında da ciddi bir örgütlenmeye sahip olan bu hareket, Mısır'daki eylemler devam ederken ülkenin çeşitli sanayi bölgelerindeki işçi grevlerini duyurmaya çalıştılar. Maalesef bu grevler ve "ekmek talebi" Tahrir Meydanı'ndaki gösterilerin gölgesinde kaldı.

Sokak siyasetine damgasını vuranlar arasında ekonomik olarak refah düzeyine sahip ve fakat siyasal ve toplumsal alanın Mübarek rejimiyle beraber giderek muhafazakârlaşması ve İslamileşmesine tepki duyan Mısırlı elitlerin çocukları da vardı. Çünkü Mısır yönetimi, kapitalizme eklenme aşamasında üst sınıfların gelir düzeyini arttırırken, toplumsal ve kültürel alanda bir şeffaflık yaratamadığı gibi, muhafazakârlaşan toplum imgesiyle bu genç kuşağı da kendisine yabancılaştırmıştı.

Sokakta gördüğümüz bir başka grup ise kent yoksullarıydı. Eğitim seviyeleri görece daha düşük olan bu kitle, konjonktürün uygun olduğu durumda, Bayat'ın tanımlamasıyla "sıradanın sessiz tecavüzü"nden bizzat sokağa çıkarak ve protestolara katılarak, yeri geldiğinde iktidarı yeni stratejiler geliştirmek zorunda bırakan bir harekete evrilmişti. Mısır'da 1970'lerden itibaren uygulamaya konulan infitah politikasıyla giderek yoksullaşan bu kitlenin büyük bir kısmı günlük iki doların altında bir gelirle geçinmek zorundaydı. Bu yoksulluğun sebebi olarak gördükleri ise elbette ki Mübarek rejimiydi.

Son olarak Mısır toplumunun yaklaşık yüzde onunu oluşturan Mısır'ın kadim halkı Kıptiler de 1952'den beri siyaset sahnesinin dışına itilmişliklerine ve gelir kaybına tepki olarak sokağa çıktılar. Kıptilerin önce okulları kapatıldı, ardından 1957'de Nasır'ın tüm okullarda İslami eğitimi zorunlu kılmasıyla Kıptiler içlerine kapanmaya, baskılar sonucu göç etmeye başladılar. Dolayısıyla 1952'den beri Kıptiler'in yaşadıkları mekânlar, özellikle Kahire'de, gettolaşmaya başladı. Bu baskı Sedat ve Mübarek'in ilk dönemlerinde de devam etti. 1990'larla birlikte, ABD ve Avrupa'nın talebiyle, Kıptiler üzerindeki baskılar biraz olsun hafifledi. Parlamentoda Kıptilere yer açıldı, Kıpti kiliselerinin onarımına gidildi, Kıptilerin Noel'i resmi tatil ilan edildi. Dolayısıyla, 1990'lardan itibaren Kıptiler de hem kültürel hem de siyasal alanda yeniden bir canlanma yaşadılar.

Mısır'da tüm bu farklı kesimlerin bir araya gelerek, sokak siyasetine geri dönüşlerinin bir tarihsel geçmişi olsa da tarihin neden bu anına denk geldiği sorusu hala anlamlı bir soru olarak karşımızda durmaktadır. Burada Mısır siyasetinde ve ekonomisinde önemli bir yeri olan ordunun gösterilerde takındığı tavır, Mısır polisinden farklı olarak göstericilere şiddet uygulamaktan kaçınmış olması, dolayısıyla Mübarek'ten desteğini çekmesi elitler arasında bir uzlaşmazlığın doğmuş olduğuna işaret ediyor. Nitekim Mübarek'in istifasının ardından çeşitli muhalif kesimlerden oluşan bir geçiş aşaması yerine, bu sürece Mısır ordusu damgasını vurması da ordunun kilit rolünü gözler önüne seriyor. Yukarıda değinildiği gibi, ordu ülkedeki yatırım alanlarının önemli bir kısmını elinde tutmaktadır. Kesin rakamlar belli olmamakla birlikte, ordunun ekonomideki ağırlığının yüzde on beş ile yüzde kırk beş arasında değiştiği yorumları yapılmaktadır. Hüsnü Mübarek'in yerine hazırladığı oğlu Cemal Mübarek uluslararası sermayenin Mısır'daki "sözcü"sü olmakla birlikte, halk nezdinde Mısır siyasetini omuzlayacak meşru bir figür değildi. Nitekim eylemcilerin en önemli taleplerinden biri, Cemal Mübarek'in 2011 Kasımı'ndaki devlet başkanlığı seçimlerinde aday olmaması yönündeydi. Mısır ordusu Cemal Mübarek'in olası başkanlığını

onaylamamış, bunun üzerine elitler arası konsensüs bozulmuştu. Ordu daha gösteriler başlamadan önce Hüsnü Mübarek'ten desteğini çekmiş gibi görünüyor. Ordu ve mevcut rejimi simgeleyen isimler arasında uzlaşmazlığın doğduğu, elitler arasında bir çatışmanın yaşandığı bu konjonktürel durum, Mısır'daki farklı muhalif kesimlerin – Tunus örneğinden hareketle bir kere korku duvarını aştıktan sonra- sokağa dönmelerinin yolunu açmışa benziyor. Her şeye rağmen, Mısır'daki halk hareketiyle akıllara kazınan Mısır ordusundan ziyade kitlelerin sokak siyaseti olacak.

[BAŞA DÖN](#)

AVRUPA BİRLİĞİ-AFRIKA İLİŞKİLERİ

Özgecan Şahin
A.Ü. S.B.F. Afrika Çalışmaları
Yüksek Lisans Öğrencisi

Afrika sahip olduğu hammadde kaynakları, sağladığı pazar ve ucuz işgücü gibi nedenlerden dolayı uluslararası sistemin etkin aktörlerinin ilgi odağı haline gelmiştir. Ancak bu aktörler arasında Avrupa Birliği (AB), gerek kıtaya olan tarihsel bağları gerek kendi güvenlik ve dış politikasında kıtayı yerleştirdiği konum nedeniyle diğer aktörlerden ayrı bir yere sahiptir. Bu bağlar nedeniyle AB bir taraftan üyelerinin siyasi ve özellikle ekonomik avantajlarını muhafaza etmeye çalışırken diğer taraftan öncülüğünü yaptığı demokrasi, insan hakları gibi ilkeleri kıtaya yerleştirmeyi amaçlamaktadır. Ancak bu noktada sorulması gereken Birliğin bu iki ana hedefinin hangisinin ağır bastığı sorusudur. Başka bir deyişle Birlik, Afrika kıtasıyla ilişkilerini düzenlerken acaba salt öne sürdüğü hümanist ilkelerle mi hareket etmekte yoksa çıkarları doğrultusunda uluslararası konumunu güçlendirme ve özellikle Afrika'dan kendisine yönelik göç tehdidini bertaraf ederek güvenliğini sağlama hedefi mi gütmektedir? Bu soruya yanıt ararken öncelikle ikili ilişkilerin tarihsel boyutu ele alınacak, daha sonra da kıta için AB'nin önemi ve ilişkilerde öne çıkan unsurlar sorgulanacaktır.

İlişkilerin Tarihsel Boyutu

I-1990 Öncesi Avrupa-Afrika ilişkileri

Avrupa- Afrika ilişkileri şüphesiz AB veya eski adıyla AET'nin ortaya çıkışından çok eski dönemde başlamıştır. 15. yüzyılda başlayan ikili ilişkiler, 1884-1885 Berlin Konferansı'yla farklı bir boyut kazanmış, Avrupalı devletler kendi aralarında paylaştıkları Afrika kıtası üzerinde sömürge yönetimleri kurmuşlardır. Sömürge yönetimleri boyunca başta Fransa olmak üzere Avrupalı devletler ile kıta arasında derin siyasi, ekonomik ve kültürel ilişkiler kurulmuştur. Üstelik bu ilişkiler, sömürgecilik döneminin bitişinden sonra da devam etmiştir. Bağımsızlıklarından sonra dahi, Afrika devletleri en temel dış ilişkilerini eski sömürgecileri ile kurmuş; ticari, kültürel, dilsel ve özellikle liderler dolayısıyla kurulan kişisel bağlar bu ilişkinin sürekliliğini sağlamıştır.

1957 yılında Roma anlaşmasıyla AET'nin kurulması iki kıta arası ilişkilere farklı bir boyut kazandırmış, Afrika'daki

eski sömürgecilerin Topluluk içinde yer almaları ister istemez Afrika ile Avrupa devletleri ilişkilerini çok boyutlu bir düzleme getirmiştir. Ancak Topluluk içinde yer alan Avrupa devletlerinin, ortak gümrük tarifelerini üçüncü ülkelere uygulamak zorunda kalması bu devletlerin sömürgeleri ile olan ilişkilerini olumsuz etkileme riskini doğurmuştur. İşte bu riski bertaraf etmek amacıyla Fransa'nın önderliğinde Topluluk üyeleri Roma Antlaşması'nın Afrika ülkelerine ilişkin kimi hükümler içermesine karar vermişlerdir. Roma Antlaşması'nın Dördüncü Bölümünün 131-136. maddeleri uyarınca Afrika devletlerine ortaklık statüsünün tanınması ve söz konusu antlaşmayla Afrika'ya teknik ve mali yardım akışını sağlamak için Avrupa Kalkınma Fonu'nun kurulması AET-Afrika ilişkilerinin başlangıcını oluşturmuştur.

1960 yılında Afrika'daki sömürgelerin büyük bir bölümünün bağımsızlıklarını kazanması yeni bir anlaşmanın yapılmasını gerektirmiş, 1963 yılında imzalanan Birinci Youné Antlaşması 1 Haziran 1964'te beş yıl devam etmek üzere yürürlüğe girmiştir. Birincisinin sona ermesinden sonra, 1969 yılında ikincisi imzalanmış ve 1 Ocak 1971 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Ancak bahsi geçen antlaşmalarla temeli atılan bu ilişki, bir tarafta eski metropolün diğer tarafta eski sömürgecinin olduğu, Afrika devletlerinin pazarlık şansının bulunmadığı, eşitsiz ve neokolonyal bir ilişki biçimi olmakla suçlanmıştır.

1970'lere gelindiğinde ise, iki gelişme Afrika devletlerinin pazarlık şansının "görece" arttırdığı için önemli olmuştur. Bunlardan birincisi 1972 yılında İngiltere'nin topluluğa katılmasıdır. İngiltere'nin katılımı ile Youné Anlaşması yerini Lomé Konvansiyonu'na bırakmış, böylelikle ekonomik durumları örneğin eski Fransa sömürgelerine göre görece daha iyi olan İngiliz Uluslar Topluluğu üyesi Afrika devletleri de Topluluk- Afrika ilişkilerinin bir parçası haline gelmişlerdir. İkinci önemli gelişme ise, 1970'lerde yaşanan petrol krizleri ve bu krizlerin yarattığı ekonomik bunalımı takiben hammadde arayışının artmasıdır. Bu iki gelişme Afrika devletlerinin pazarlık şansını "görece" yükseltmiştir. 1975'te imzalanan Lomé Konvansiyonu ile Afrika ülkelerinin karşılığında bir ödün vermeksizin, ortak tarım politikası kapsamında olan malların dışında, Topluluğa gümrüksüz ihracat yapması anlamına gelen karşılıksızlık ilkesine dayalı bir ticari işbirliği öngörülmüştür. Ancak Afrikalı devletlerin 1970'lerde elde ettiği bu elverişli konum, petrol krizinin aşılması ve üstelik bu dönemde Afrika devletleri arasında yeterli işbirliğinin sağlanamaması nedeniyle kısa sürmüş, 1979 yılında İkinci Lomé Konvansiyonu'nun imzalandığı dönemde ikili ilişkiler ticari ilişkiden uzaklaşarak yardım ilişkisi biçimine dönüşmüştür.

Gerçekten de Afrika devletlerinin zayıflayışının, kıtanın AB ile ikili ilişkisinin biçimini değiştirdiği aşikârdır. Nitekim Afrika'da krizlerin derinleştiği 1980'li yıllarda bu ilişkilerde koşulların önemli ölçüde arttığı görülmüştür. 1984'te imzalanan üçüncü Lomé Konvansiyonu'nda bir yandan siyasi diyalog artarken, diğer yandan döneme damgasını vuracak olan yapısal uyum programlarının içerdiği öğeler ve koşullar kendini göstermeye başlamıştır. Ancak ilişkilerde siyasi ve neoliberal öğelerin artması esas olarak 1990'lardan itibaren görülecektir.

II-1990 sonrası AB- Afrika İlişkileri

1989 yılında Berlin Duvarı'nın yıkılarak iki kutuplu sistemin sona ermesi şüphesiz AET-Afrika ilişkilerine de yansımıştır. Soğuk Savaş'tan kendi değerlerinin üstün çıktığına inanan Batı, artık bu değerleri dış ilişkilerinin temeline oturtmuştur. Üstelik iki kutup arası rekabetin sona ermesiyle Afrika'nın önemi azalmış, AET dikkatini eski Sovyet coğrafyasında yer alan Orta ve Doğu Avrupa'ya çevirmiştir.

1990 yılından itibaren, Avrupalı devletler ilişkilerinde demokrasi, ekonomik liberalleşme gibi öğelerin önem kazanacağı vurgusunu yapmışlardır. İngiltere 1990 yılında 15 en fakir ülkenin borcunu silmeyi bu ülkelerin reform sürecine bağladığını açıklarken, Fransa aynı yıl Baule zirvesinde yardımın ancak demokratikleşmeyle gerçekleşebileceğini duyurmuştur. Yardımdaki siyasi kriterler 1991 Bakanlar Konseyi kararında tekrar edilmiş, 1992 Maastricht Antlaşması'nda demokrasi, hukukun üstünlüğü, insan hakları ve temel özgürlükler yardımın temel koşulu haline gelmiştir. Böylelikle daha önce genel olarak ticari ve mali olan ilişki siyasi boyuta taşınmıştır. 1989 yılında imzalanan dördüncü Lomé Konvansiyonu'nda insan hakları gibi siyasi unsurlar temel oluştururken, 1995'te anlaşmaya insan haklarının yanı sıra hukukun üstünlüğü ve iyi yönetim gibi öğeler de dâhil edilmiştir.

1990'lı yılların aksine 2000'li yıllarda AB'nin Afrika'ya ilgisi artmıştır. Bu yıllar, Lomé Konvansiyonları'nın yerini alan Cotonou Anlaşması'nın imzalandığı, ayrıca Afrika- Avrupa arasında çeşitli zirvelerin düzenlendiği ve eylem planlarının kabul edildiği bir dönemdir. Bu dönemde 2000 Kahire, 2007 Lizbon ve 2010 Trablus zirvesi olmak üzere üç zirve düzenlenmiş; 2005 yılında ise AB, Afrika Stratejisi Belgesi'ni kabul etmiştir. Her birinde demokrasi, çevre, ekonomik büyüme ve kalkınma, bölgesel bütünleşmeye vurgunun yapıldığı bu gelişmelerin en temel ortak noktası işbirliğini arttırmak olmuştur. Ancak bahsi geçen vurgular doğrultusunda Afrika'ya yönelik yardımın arttığı bu dönemde AB'nin temel hedefinin kıtanın uluslararası ekonomik sisteme eklenmesini sağlamak olduğunu savunmak yanlış olmayacaktır. Nitekim kendisinden önceki anlaşmalardan farklı olarak Cotonou Antlaşması, 2008 yılından itibaren ticari ilişkilerde karşılıklılık ilkesinin aşamalı olarak kaldırılmasını ve taraflar arasındaki ticari ilişkilerin karşılıklılık esasına dayalı olarak serbestleştirilmesi için 2020 yılına kadar sürecek bir geçiş dönemini öngörmektedir. Bu antlaşma hükmüyle AB, hem Dünya Ticaret Örgütü'nün Üçüncü Dünya ülkelerine yönelik uygulanmasını öngördüğü ilkeleri çiğnemekle hem de Afrika'nın kalkınmasına ket vurmakla suçlanmıştır. Bu suçlamalar ise, AB'nin Afrika için önemi konusundaki tartışmaları yoğunlaştırmıştır.

AB İçin Afrika: Değerler ve Çıkarlar

AB bugün Afrika kıtasının en önemli ticari ortağı ve en büyük yardım donörüdür. Bununla birlikte, AB-Afrika ilişkileri eşitsiz bir ilişki biçimidir. Afrika devletlerinin AB'ye ihracatı ithalatını karşılamaktan çok uzaktır. Örneğin Lomé Konvansiyonları döneminde Afrika ülkelerinin ticaretleri artmış olsa bile, söz konusu ülkelerin AB pazarındaki payları dramatik bir düşüş göstermiş ve 1976 yılındaki % 7'lik payları, 2000 yılında % 4'e inmiştir. Üstelik bu ihracat % 45 pay ile petrol, elmas, çelik, kahve, kakao, orman ürünlerinin ilk sırayı aldığı hammaddeler üzerine yoğunlaşmıştır. İkili anlaşmaların yardım ile ilgili hükümlerinin Afrika devletleri için önemli bir gelir oluşturmasına rağmen, bu devletler "yardıma dayalı ilişki biçimi"nin yarattığı baskıya maruz kalmışlardır. Bu baskı çerçevesinde Afrika devletleri AB tarafından öne atılan koşullara uymak durumunda kalmış, ilişkiler AB devletlerinin çıkarları çerçevesinde şekillendirilmiştir. Nitekim 1990'lardan itibaren demokrasi, hukukun üstünlüğü, insan hakları gibi değerleri koşul olarak dayatan AB, çıkarları doğrultusunda bu ilkeleri bizzat kendisi görmezden gelebilmiştir. Nitekim AB, gerek güvenlik gerek uluslararası imajı nedeniyle Güney Afrika'da apartheid rejimine karşı bir tutum takınabilirken ticari veya güvenlik çıkarlarının olduğu yerlerde bu ilkeleri ikinci plana atabilmiştir. Gerçekten de Güney Afrika Cumhuriyeti'nde apartheid rejiminin bitmesinde ve demokrasiye geçiş sürecinde AB hatırı sayılır katkı sağlamışken, aynı AB önemli bir uranyum ihracatçısı Nijer'deki 1996 darbesini veya İslamlaşma ve göç tehdidini barındıran Cezayir'deki 1992 darbesini görmezden gelebilmiştir.

Uluslararası politikada çıkar, ilişkileri etkileyen en önemli unsurlardan biri olmuştur. Avrupa Birliği'nin Afrika politikasının şekillendiren temel unsurun tek taraflı Avrupa çıkarları olduğunu savunmak yanlış olmayacaktır.

İki kutuplu dünyada sistemin başat güçlerinin rekabet alanlarını oluşturan bölgeler, iki kutuplu sitemin sona erdiği dönemde kendini Soğuk Savaş'ın galibi olarak ilan eden Batı'nın, ilkelerini ön plana çıkardığı alanlar haline gelmiştir. Ancak ilkelerini ön plana çıkarırken bile Batı, ilişkilerini çıkarları temeline oturtmuştur.

Bugün AB, Afrika kıtasının en önemli ticari partneri ve en büyük yardım donörüdür. Ancak Avrupa Birliği ile Afrika ilişkilerine bakıldığında dikkati ilk çeken husus, şüphesiz bunun eşitlikli bir ilişki biçimi oluşudur. Ulusal güvenliklerinden dolayı Afrika'ya yardım etmek zorunda kalan Avrupa devletleri Afrika devletlerinden karşılığında taleplerini yerine getirmelerini istemişlerdir. Avrupa çıkarları ile şekillenen bu ilişki biçiminde kimi zaman demokrasi, insan hakları, liberalleşme gibi koşullar ön plana atılırken kimi zaman da bu ilkeler bizzat Avrupa devletleri tarafından göz ardı edilmiştir.

Bugün Afrika gerek sahip olduğu hammadde kaynakları, gerek ucuz işgücü gerekse önemli bir pazar olması bakımından uluslararası politikadaki önemli aktörlerin gittikçe ilgisini çeken bir kıtadır. Afrika'nın kendisine yönelik bu ilgiyle elini güçlendirerek AB ile ilişkilerini daha eşitlikçi bir düzleme çekip çekemeyeceği ise merak konusudur.

[BAŞA DÖN](#)

AÇAUM FAALİYETLERİ

A.Ü. AFRİKA ÇALIŞMALARI DERGİSİ YAYIN HAYATINA BAŞLIYOR

A.Ü. Afrika Çalışmaları Dergisi-AFRİKA 2010-2011 Eğitim Öğretim yılı Bahar döneminde ilk sayısını çıkararak yayın hayatına başlayacaktır. Her sene iki dönem yayınlanacak olan dergimiz sosyal bilimlerin tüm dallarına açık, disiplinlerarası, hakemli ve bilimsel bir yayın olacaktır. Dergimize yazılıyla katkı sağlamak isteyen araştırmacıların bizimle temasa geçmelerini rica ediyoruz.

[BAŞA DÖN](#)